

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

OĞUZ ÖNAL

OTİSTİK ÇOCUKLARDA MÜZİK EĞİTİMİ

Yüksek Lisans Tezi

**TEZ YÖNETİCİSİ:
YRD. DOÇ. DR. ÖZNUR ÖZTOSUN ÇAYDERE**

KIRIKKALE-2010

ÖZET

Bu araştırma, otistik rahatsızlığı olan çocukların müzik eğitimine olan yatkınlıkları ve müziğe olan duyarlılıklarını tespit edebilmek amacı ile yapılmıştır. Bu amaçla 2009–2010 öğretim yılı içerisinde Kırıkkale’de biri Özel Eğitim kurumlarında ve diğeri OÇEM özel alt sınıfında bulunan toplam iki otistik çocukla çalışılmıştır.

Araştırmada çocukların yaş seviyelerine uygun, sözleri kolay, melodisi akılda kalıcı olan bir çocuk şarkısı öğretilmiştir. “*Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Bireyler İçin Performans Belirleme Formu*” nda yer alan “müzik becerileri modülü”nden dört beceri kullanılmıştır. Öğrenilmesi beklenen etkinlikler BÖP üyeleri tarafından her oturum sonunda değerlendirilmiştir. Verilerin toplanmasında BÖP formu, BÖP değerlendirme formu ve “*Müzik Eğitimi Çalışma Sonucu Durum Tespit Gözlem Formu*” kullanılmıştır.

Otistik çocuklarda, bireysel müzik eğitiminin gerekliliği ve her otistik çocuğa özel müzik eğitimi programının hazırlanması bu araştırmanın sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Otistik Çocuklar, Otistik Çocuklarda Müzik Eğitimi, Yaygın Gelişimsel Bozukluklarda Müzik Eğitimi, Özel Eğitime Muhtaç Çocuklarda Müzik Eğitimi, Müzik ve Sağlık, Müzik ve Özel Eğitim, Otizm ve Müzik.

ABSTRACT

This research has been carried out in order to determine the responsiveness and the predisposition of the children with autistic spectrum disorder towards the music education. In this research, two children with autistic spectrum disorder were studied on in Kirikkale throughout the 2009 – 2010 education year.

During the research, children were taught a child song whose lyrics and melody were easy to learn and it was a suitable song in terms of their age level. Four skills from “Musical Skills Module” which appears in “*The Performance Specifying Form For The Individuals With Pervasive Developmental Disorders*” were used. The activities which were expected to be learned were measured and evaluated at the end of each session by the members of the Individualized Education Program Individualized Education Program Form, Individualized Education Program Evaluation Form and also Working Results of Music Education Assessment and Observation Form were used in order to collect the data.

The necessity for individualized music education for the children with autistic spectrum disorder and the necessity for preparing individualized music education curriculum for each child with autistic spectrum disorder are the results of this research.

Key Words: Autism , Children with Autism, Music Education for children with autism, Music Education For The Individuals With Pervasive Developmental Disorders, Music Education for the children in the need of Private Education, Music and Health, Music and Private Education, Autism and Music

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Oğuz ÖNAL tarafından hazırlanan "Ortaokul Çocuklarda Müzik Eğitimi" adlı tez çalışması, 16.06.2010 tarihinde jüriimiz tarafından Müzik Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan: Yrd.Doç. Hamit ÖNAL

.....

Üye: Yrd.Doç.Dr. Sema SEVİNÇ

.....

Üye: Yrd.Doç.Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE

.....

KİSİSEL KABUL/AÇIKLAMA

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “Otistik Çocuklarda Müzik Eğitiminin Uygulanabilirliği” adlı çalışmamı ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığımı ve faydalandığım eserlerin bibliyografyada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

31.05. 2010
Oğuz ÖNAL

ÖNSÖZ

Neden otistik çocuklarda müzik eğitimi? Toplumumuzda sağlıklı insanların eğitim hakkı olduğu kadar, özrü bulunan insanların da eğitim alma hakları vardır. Günümüzde bunca gelişmelere rağmen özürlü insanlarımızın hala tam olarak, en doğal hakları olan eğitime ulaşmaları için, özür durumları göz önünde bulundurularak kolaylıklar sağlanmamaktadır. Zihinsel engelli çocuklara eğitim veren özel eğitim kurumları bulunmakta fakat bu kurumların birçoğunda ihtiyaçlarını karşılayacak, yeterli sayıda uzmanları bulunmamaktadır.

Otistik rahatsızlığı olan çocuklara ülkemizde özel eğitim verilmesine rağmen, birçok özel eğitim kurumunda bu çocuklar için uzmanlar bulunmamaktadır. Bu tür çocukların eğitiminde müziğin kullanıldığı görülmekte fakat bunun ne kadar bilinçli yapıldığı konusunda birçok soru işareti olduğu görülmektedir. Eğitimin içerisinde önemli bir yere sahip olan müziğin, otistik çocuklarda uygulanabilirliğini belirlemesi ve bu tür çocuklarda uygulanan bu eğitimin içeriğini aydınlatılması açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmanın bu tür çalışmalara ışık tutmasını diliyorum.

Bu çalışmada bana yol gösteren Yrd. Doç. Dr. Hamit ÖNAL, Öğretim Görevlisi Filiz ÖNAL'a ve Orhan TAŞKESEN'e; İngilizce makalelerin çevirisinde yardımlarından dolayı Ahmet YEŞİLYURT'a, birçok kaynağa ulaşmamı sağlayan Orçun BERRAKÇAY'a, Özel Eğitimci Sevda KARACA AL'a ve Kerem ALTAN'a; Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Çalışanlarına ve İlkadım Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi çalışanlarına; Feride AKBAY'a teşekkür ediyorum. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında yardımcı olan ve hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE'ye sonsuz teşekkürler. Beni bugünlere getiren aileme sevgi ve şükranlarımı sunuyorum...

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
ONAY SAYFASI.....	III
KİŞİSEL KABUL VE AÇIKLAMA.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
ÇİZELGE DİZİNLERİ.....	VIII
KISALTMALAR.....	IX
TANIMLAR.....	IX

I.BÖLÜM

GİRİŞ

1. PROBLEMİ TANIMLAMA.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem.....	1
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4.Araştırmanın Amacı.....	2
1.5. Araştırmanın Önemi.....	2
1.6. Sayıtlar.....	2
1.7. Sınırlılıklar.....	3

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Genel Müzik Eğitimi.....	4
2.2. Otizm.....	7

III. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Otistik Çocuklarla İlgili Araştırmalar.....	12
--	----

3.2. Müziğin Otistik Çocuklara Etkisi ile İlgili Araştırmalar.....	13
--	----

IV.BÖLÜM

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Deseni.....	17
4.2. Araştırmanın Evreni.....	18
4.3. Araştırmanın Örneklemi.....	18
4.4. Deneysel Eğitim Öncesi İzlenen Yol.....	18
4.4.1. Deneklerin Seçimde İzlenen Yol.....	18
4.4.2. Deneysel Çalışma Öncesi Aile, Öğretmen ve Araştırmacının İzlenimleri... 20	
4.4.2.1. Birinci Denek.....	21
4.4.2.2. İkinci Denek.....	22
4.5. Verilerin Toplanması ile Çözümlemesi.....	24
4.6. Deneysel Uygulama	24

V. BÖLÜM

BULGULAR

5.1. Uygulama.....	25
5.1.1. Birinci Denekle Yapılan Uygulama.....	25
5.1.2. İkinci Denekle Yapılan Uygulama.....	39
5.2. Alt Problemlere Göre Bulgular.....	53

VI. BÖLÜM

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİ

6.1. Sonuç ve Tartışma.....	57
6.2. Öneriler.....	58

KAYNAKÇA.....	59
----------------------	-----------

EKLER.....	63
-------------------	-----------

ŐEKİL VE ÇİZELGE DİZİNLERİ

Çizelge 1. Şarkının Sözlerini ğrenme Durumu

Çizelge 2. Şarkının Ezgisini ğrenme Durumu

Çizelge 3. Şarkının Kaydını Dinlerken Uygun Ritim Tutma Durumu

Çizelge 4. Öğretilen Şarkıyı Söylerken Uygun Ritim Tutma Durumu

KISALTMALAR

BÖP	Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı
MEÇSD	Müzik Eğitimi Çalışma Sonucu Durum Gözlem Formu
OÇEM	Otistik Çocukları Eğitim Merkezi
U.D.A.	Uzun Dönemli Amaçlar
YGB	Yaygın Gelişimsel Bozukluklar
WISC-R	Wechsler Intelligence Scale for Children

TANIMLAR

Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı: Otistik çocuklar için milli eğitim bakanlığı tarafından hazırlanmış öğretmenlerin her ders öncesi hazırlamak zorunda olduğu öğretim bütünüdür.

Ekolali: Başka birisi tarafından çıkarılan seslerin yinelenmesidir.

Nöropsikiyatri: Depresyon'dan bağımlılığa, otizm'den şizofreni'ye, baş ağrısı'ndan Alzheimer'e, basit korku'dan panik'e, uykusuzluktan stres bozukluğu'na, öğrenme güçlüğü'nden hiperaktivite'ye, sinir krizinden epilepsi'ye, basit uyuşma'dan kas hastalığı'na, gerilim baş ağrısı'ndan migren'e... Hastalık grupları ile ilgilenen bilim dalıdır.

Plasebo: Belirli ilaçların istatistiksel etkisini ölçmek için kullanılan ve İlaçtan, yalnızca etken madde içermemesiyle ayrılan madde; boş etken.

Yaygın Gelişimsel Bozukluk: Erken çocukluk döneminde başlayan sosyal beceri, dil gelişimi ve davranış alanında uygun gelişmeme veya kaybın olduğu bir grup psikiyatrik bozukluktur.

Wechsler Intelligence Scale for Children: Bireylerin zihinsel performanslarını belirlemek amacı ile yapılan zekâ testi.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1. PROBLEMİ TANIMLAMA

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılık ve tanımlar ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Müzik insan yaşamında vazgeçilmez bir öğedir. Yaşamda sağlıklı, huzurlu, dengeli ve mutlu olabilmenin yolları yine müzikle çakışmaktadır. İnsanlar gerek dinleyici, gerek icracı, gerekse yaratıcı olsun, kendilerini müziğin içinde bulurlar. İnsanların ihtiyaçları doğrultusunda yol ve yön bulan müzik insan sağlığında da önemli yere sahiptir. Bu bağlamda günümüzde, ülkemizde ve dünyada yaygın olan otizmin tanımı şu şekilde yapılmıştır: *“Otizm, yaşamın erken dönemlerinde başlayan ve yaşam boyu süren, sosyal ilişkiler, iletişim, davranış ve bilişsel gelişme gecikme ve sapmayla belirlenen bir nöropsikiyatrik bozukluktur”* (Yorbık ve arkadaşları, 2003: 67). *“Her ne kadar ülkemizdeki otistik birey sayısı tespit edilememişse de Dünya Sağlık Örgütü’nün (WHO) verileri ışığında; ülkemizde 90.000 otistik birey olduğu varsayılmaktadır. Bunun 40.000’i okul öncesi ve ilköğretim çağında olduğu kabul edilebilir. Eldeki sayılar kurumlara başvuran ve tanı konulan bireyleri ifade etmektedir”* (Aksüt, 2001:57) Sağlıklı ya da, sağlık problemi olan çocuklarda müziği bir araç olarak kullanmak mümkündür. Müzik eğitiminin otistik çocukların yaşamlarına katkı sağlayacağı düşüncesi ile aşağıdaki problemlere ve alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2. Problem

Otistik çocuklar, çocuk şarkısı yoluyla müzik etkinliğine ne derece katılabilir?

1.3. Alt Problemler

Otistik çocuklar öğretilen;

- Çocuk şarkısının sözlerini ne derece söyleyebilirler?
- Çocuk şarkısının ezgilerini ne derece doğru öğrenebilirler?
- Çocuk şarkısını dinlerken ne derece uygun ritim tutabilirler?
- Çocuk şarkısını söylerken ne derece uygun ritim tutabilirler?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, otistik çocuklarda müzik eğitimin uygulanabilirliğini, bu tür çocukların müziğe karşı ilgilerinin olup olmadığını; varsa ne düzeyde olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu Araştırmanın;

- Otistik çocukların eğitiminde müzik eğitiminin önemini belirlemesi açısından,
- Otistik çocukların müziğe karşı ilgilerini ortaya koyması açısından,
- Otistik çocuklar üzerinde gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması açısından,
- Müzik eğitiminin özel eğitimdeki önemini ortaya koyması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.6. Sayıtlar

- BÖP formu, Milli Eğitim Bakanlığınca özel eğitimde kullanılması uygun görülmüş, araştırma için uygun bir formdur.
- BÖP değerlendirme formu, Milli Eğitim Bakanlığınca özel eğitimde kullanılması uygun görülmüş araştırma için uygun bir değerlendirme formudur.
- BÖP üyeleri objektif davranmışlardır.

- M¼zik eğitimi çalışma sonucu durumu tespit gözlem formu, çalışma için uygun bir formdur.

1.7. Sınırlılıklar

- Bu araştırma Kırıkkale ili Uzmaneller zel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi ve Hanımeller İlköğretim Okulu OÇEM alt sınıfı ile
- Burada bulunan otistik çocuklardan 8–15 yaş gurubundaki öğrencilerin konuşabilenleri ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Genel Müzik Eğitimi

Müzik, duygularımızı düşüncelerimizi bizim dışımızdakilere aktarma yoludur. Müziksel davranış değişikliği oluşturma süreci olarak belirtilen müzik eğitimi ise planlı ve programlı olmak zorundadır.

Müzik eğitiminin amaçları üzerinde birçok açıklama yapıldığı görülmektedir. *“Bireyler üzerinde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlayan müzik eğitiminin amacı, insana, müziği sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir”* (Biber Öz, 2001: 104–105).

Şendurur ve Barış, çağdaş eğitimin vazgeçilmez unsurlarından biri olan müzik eğitiminin amaçları içerisinde; insan zekâsının ve yeteneklerinin en üst düzeyde geliştirmek ve yetkinleştirmek olduğunu belirtmiş; eğitim sürecinin bir boyutu olarak da müziğin, bireyin zekâ gelişiminin ve bilişsel başarısının üzerindeki etkilerinin de yıllardan beri çok çeşitli araştırmalara konu olduğunu vurgulamıştır (Şendurur ve Barış 2002: 167).

Bu bağlamda ülkemizde *“Müzik öğretim programının amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;*

- *Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,*
- *Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,*
- *Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,*
- *Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,*
- *Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,*

- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak.” (MEB,2006:6) olarak belirtilmiştir.

“Müzik uygulamada çeşitlense de, hem müziksel hem de müziksel olmayan amaçları gerçekleştirmek için programlarda yer almaktadır. Çünkü müzik, insanın gelişimine katkı sağlaması yönü ile ele alındığında eğitimin bir aracı olarak görülmekte, kısacası doğrudan müziksel olmayan bir amacı gerçekleştirmektedir” (Göğüş, 2008: 370). Buradan müziğin eğitim için bir amaç değil, araç olduğu anlaşılmaktadır.

Müzik öğretiminde, aktif öğrenme yaklaşım ve yöntemleri ile bireyin yaratıcılığını, kendine güvenini, beden dilini kullanabilmesini, doğaçlama dansa yer verilecek etkili öğrenme ortamları yaratılması gereklidir. (Çevik, 2007: 96). Şendurur ve Barış (2002: 168), müzik ve dans grubunun vücudun bölümlerini öğrenmede ve yaratıcılığı kullanmada çok büyük bir gelişme gösterdiğini belirtmiştir. Sonuç olarak, bilişsel yeteneklerde görülen gelişmenin çocukların çeşitli ön yaşantılarından kaynaklandığı düşünülecek olsa da müzik eğitiminin bunu güçlü bir şekilde desteklediğinin açık olduğunu söylemiştir.

Müzik eğitiminin sosyal hayattaki etkileri hakkında görüşler olduğu da görülmektedir. “Günümüzde müzik eğitiminin bireylerin kişilik gelişimine ve

sosyalleşmesine katkıda bulunduğu gerçeği giderek daha çok kabul görmektedir. Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar” (Özen, 2004: 58). Bireylerin dinledikleri müzikler eğitim yaşantıları ile doğru orantılıdır. “Müzik eğitiminin bireyin duyuşsal ve devinişsel davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanı sıra, bireyin bilişsel öğrenmelerinde de önemli ölçüde etkili rol oynadığı birçok araştırmayla kanıtlanmıştır.” (Şendurur, 2002: 166)

“Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl iş birlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini destekler. Sembollerin nasıl kullanılacağı, bilgiyi analizleme, sentezleme ve değerlendirme gibi kavramaya yönelik beceriler müzik öğretiminde tam belirgin olmamakla birlikte çocuğun bu yöndeki becerilerinin gelişimini güçlendirici yöndedir” (a.g.e.167). Müzik eğitimi, akademik becerileri ve kişisel becerileri desteklemekte, kavramaya yönelik becerileri de güçlendirmektedir. “Sayı sayma ve oranlar gibi soyut kavramlar müzik eğitiminin içeriğine uygulandığı zaman, somut ve net anlamlara ihtiyaç duyarlar. Müzik eğitimi sayesinde bu kavramlar arasındaki ilişki daha çabuk yapılabilir. Müzik eğitimi, çocukta el ve göz koordinasyonu, ritim, sembollerini tanıma, dikkat ve insan zekâsının diğer normlarını geliştiren bir nitelik de taşır” (a.g.e. 167).

Müzik eğitiminin insan zekâsının bazı normlarını geliştiren yönü de mevcuttur. “Müzik eğitiminin insan beyni ve gelişimi üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar arttıkça, müzik öğretmenlerinin müzik eğitim programlarını etkili bir biçimde düzenlemelerinin gereği de artmaktadır” (Özmenteş, 2005: 93).

Müzik eğitiminin gerekliliği, müzikle uğraşan insanların diğer insanlara göre daha uyumlu olabileceğini söyleyen araştırmalarla daha da kuvvetlenmektedir. “Müzikle uğraşan bireylerin kendilerine olan güvenlerinin daha yüksek olduğu bu nedenle de müzikle uğraşmayan bireylere oranla uyum düzeylerinin daha iyi olduğu söylenebilir” (Köksal, 2000: 104–105).

2.2. Otizm

Yaygın gelişimsel bozukluklar ömür boyu süren rahatsızlıklar olarak tanımlanmıştır. “*Yaygın gelişimsel bozukluklar (YGB), erken çocukluk döneminde belirti veren, gelişimin değişik alanlarında ciddi ve kalıcı bozulmalara neden olan hastalıklardır*” (Yolga Tahiroğlu ve arkadaşları, 2003: 235). Amerikan Psikiyatri Birliği ne göre otizmin de bir yaygın gelişimsel bozukluk olduğu belirtilmiştir (Amerikan Psikiyatri Birliği, 1994). İlk olarak Kanner (1943) tarafında tıp yazınına kazandırılmıştır (Bodur ve Soysal, 2004:394). “*Otizm, yaşamın erken dönemlerinde başlayan ve yaşam boyu süren, sosyal ilişkiler, iletişim, davranış ve bilişsel gelişimde gecikme ve sapmayla belirlenen bir nöropsikiyatrik bozukluktur*” (Yorbık ve arkadaşları, 2003: 67). Otistik bireylerde sosyal iletişim yetisi gelişmemektedir. Bu rahatsızlığın bulunduğu çocuklarda müzik ya da matematik gibi sınırlı alanlarda yetenekler görülebilmektedir (Korkmaz, 2005:1). Tanımda dört temel grup belirtiden bahsedilir. Toplumsal ilişkilerin gelişmesindeki bozukluk, sözel ve sözel olmayan iletişimde bozukluk, takıntılı ve tekrarlayıcı davranışlar, ilgi alanının darlığı (Korkmaz, 2005:2).

“*Geçmişte psikojenik bir hastalık olarak görülen otizm, artık günümüzde genetik temelleri olan anormal beyin gelişiminin görüldüğü nörogelişimsel bir hastalık olarak ele alınmaktadır*” (Özbaran, Köse ve Eremiş, 2009).

Otistik bireylerin dış dünyaya kapalı kendi içinde bir dünya kurup yaşadıkları belirtilmiştir. Bu sebepten iletişim kurmakta zorlandıkları söylenmiştir. Karşılıklı göz kontağı kurmadıkları için diyalog kuramazlar ya da güçlük çekerler. “*Otistik bireylerin toplumsal ilişkiler sırasında yaşadıkları güçlükler ve sapmalar, otizmin en belirgin özelliğidir. Otizm ana babayla bağ kuramama, diğer kişilere de bağlanma geliştirememe ile kendisini göstermektedir. Genellikle otistik çocukların anne ve babaları çocuklarının kendilerine gereksinim duymadıklarını düşünmektedirler*” (Bodur ve Soysal, 2004:394). Bu bağlamda gelişen tüm varsayımların temelinde çevreye karşı ilgisizliğin olduğu söylenebilir.

“*Otizmin diğer bir belirgin özelliği ise, sınırlı ve yineleyici davranışlar ve ilgilidir. Otistik çocukların dönen eşyalara karşı büyük bir ilgileri vardır.*” (a.g.e.

395). Uzun süre dönen bir eşyayı, çamaşır makinesini, pervane ya da araba tekerleğini izleyebilirler. Değişikliklere karşı tepkili olabilirler. Örneğin yeni alınmış bir elbiseyi kabul etmeyebilirler ya da oda içerisindeki bir değişikliğe aşırı tepki verebilirler.

Otistik bireylerde hastalığın aileleri tarafından bir süre fark edilemediği, çocuğun küçük olması sebebi ile iletişimdeki problemlerinin anlaşılmadığı söylenmiştir. *“Belirtiler sıklıkla 30 aydan önce başlar. Otistik belirtileri geriye doğru belirlemek de olasıdır. İlk yıllarda tanı koymaya yardım eden belirtilerin, anne-baba tarafından tanınması oldukça zordur (Bodur ve Soysal, 2004:396). “Otistik özellikler gösteren bebeklerin iki tip davranış biçimi gösterdiği gözlenmiştir. Bunlardan birincisi; sürekli ağlayan, huysuz olarak adlandırılan bebeklerdir. İkincisi ise, sakin, uslu bütün gününü yatakta geçiren bebeklerdir. Acıttıklarında bile ağlamamaları nedeniyle bakımlarının kolay olmasına rağmen, anneden hiçbir ilgi beklememeleri, çevrelerine karşı ilgisizlikleri anne babaları endişelendiren özellikleridir” (Türkbay ve Söhmen).*

Otizmin Belirtilerinden bazıları şu şekilde sıralanmıştır.

- Konuşmanın gecikmesi,
 - Ses tonlarının monotonluğu,
 - Göz göze gelmekten kaçınmaları,
 - İlk 7–8 aylık dönemlerinde tepki vermesi gereken oyunlara tepki vermemesi,
 - Donuk yüz ifadesi,
 - Dokunulmaktan ya da kucağa alınmasından hoşlanmaması,
 - Seslenildiğinde bakmaması,
 - Yaşlıları ile oyun oynamaması,
 - Oyunlarının tek düze olması,
 - Taklit edici oyunları oynayamaması,
 - Kucakta otururken koltukta oturur gibi oturması gibi olumsuzluklar.
- (<http://www.saglikinfo.com>).

Ailelerin çocuklarının rahatsızlıklarını sağırılık ya da zekâ geriliği ile karıştırdığı görülmüştür. Yine bu önyargıların sebebi çocuğun konuşmalara karşı ilgisizliği ve öğrenmede zorluk çekmesidir. *“Otizm tanısı okul öncesi dönemin sonlarına kadar tanı*

almasa da, nörogelişimsel anormallikler bebekler doğduklarında vardır. Nörogelişimsel kısıtlılıklar yaşamlarının ilk ayları boyunca ilerler. Bu erken kanıtların çoğu, otistik çocuklara sahip anne-babalarının anlattıklarından ve video görüntülerinden elde edilmiştir” (Bodur ve Soysal, 2004:396). Bu durumda aileye büyük rol düşmektedir. Çocuklarının tepkilerine ve nörogelişimsel kısıtlılıklarını takip ettiklerinde erken teşhis koyma imkânı doğmaktadır.

“Otistik çocukların birincil bakım veren annenin duygusal tepkilerine dahi kayıtsızlıkları, her türlü ilişkiden çabuk sıkılmaları, hatta iletişim kurmaya yönelik şiddetli dirençleri, sosyal-duygusal gelişimlerini oldukça olumsuz etkilemektedir” (Saymaz, 2008:32). Bu durumda sosyal-duygusal gelişimlerinin az olmasının sebebi iletişim kurmamalarından kaynaklanmaktadır. İletişim başlatmada ve sürdürmede güçlük çektikleri için arkadaşlık geliştiremedikleri anlaşılmaktadır. Çok az otistikte arkadaşlık kurma görülür.

“Otistik çocukların sergiledikleri en tehlikeli davranış, kendini yaralama davranışdır. Bu otistik çocuğun vücuduna verdiği zararları tanımlamak için kullanılan bir terimdir. En sık görülen kendini yaralama davranışları, başı bir yere vurma ve kendini ısırmasıdır. Bunlara ek olarak, yüzünü tırmalama, saç çekme, dirsek ya da bacakları bir yerlere vurma gibi davranışlar da görülmektedir. Kendini yaralama yaşamsal tehlike oluşturacak boyutlara ulaşabilir” (Bodur ve Soysal, 2004:395).

Kanner'ın otistik çocuklar için söylediği "normal" zekâ düzeyinde oldukları biçimindeki gözlemleri günümüzde bilimsel çevreler tarafından geçerliğini yitirmiştir (Bodur ve Soysal, 2004:395). *“Bir sendrom olarak içinde birbirinden farklı pek çok alt grup bozukluk taşıdığına inanılan otizmde, halen en fazla kabul gören başlıca ayrımı zeka düzeyine göre yapılan gruplama olup, zekası normal veya yüksek olan otistiklerin nörobiyolojik açıdan ayrı bir grubu temsil ettiği ve daha iyi gidişli olduğu düşünülmektedir”* (Korkmaz, 2000:66).

Otistiklerde bazı alanlarda özel yetenekleri sahip olunabileceği kaynaklarda yerini bulmuştur. *“Az sayıda otistik çocuk müzik, resim, güçlü bellek, takvim hesaplama (hangi yılın hangi tarihinin hangi güne geldiği) gibi özel yeteneklere sahip olabilir”*

(Tan 2007,11). Genelinin zekâ seviyesinin düşük olmasına rağmen az da olsa otistik çocukların bazılarının müziğe karşı üstün yetenekli oldukları belirtilmiştir. “*Otistik çocukların yaklaşık olarak %80’ni, Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği’nden (WISC-R) 70’in altında puanlar almaktadırlar. Bununla birlikte bazı otistik çocukların matematik, müzik ve mekanik gibi alanlarda üstün yetenekler sergilediklerini gösteren araştırma bulguları vardır*” (Bodur ve Soysal, 2004:395). Otistiklerin müzik konusunda çok seçici olduğu düşünülmektedir. “*Müziğe karşı ilgili olan bu bebekler oldukça seçicidirler ve yalnızca beğendikleri müzikleri dinlerler*” (Bodur ve Soysal, 2004:396). Otistiklerin birçok konuşmaya tepkisiz kalmalarına rağmen müzik seslerine duyarlı oldukları söylenmiştir. “*Otistik çocukların cansız nesnelere inanılmaz ilgileri ve annenin sesi gibi sosyal uyaranlara olan duyarsızlıkları oldukça dikkat çekicidir. Aileler çoğu zaman çocuklarının sağır olduğundan şüphe etmelerine rağmen belirli konuşma dışındaki (örneğin elektrik süpürgesi ya da müzik sesi) seslere oldukça duyarlı olabilmektedirler*” (Tan 2007,10).

Yüz ifadesi ve göz teması gibi sözel olmayan iletişim becerilerindeki gerilik, duygu etiketleme ve adlandırma becerilerinde yaşadığı zorluklar oldukça belirgindir (Saymaz, 2008:35).

“*Uzun yıllar araştırmacılar tarafından çocuklarının duygusal gereksinimlerine tepkisiz kalan, soğuk ve uzak anne babaların otizm etyolojisinde rol oynadığı görülmüş kabul edilmiş; otistik çocukların anne babalarında otizm oranının çok nadir olması ve kardeşlerde otizm görülme oranının otozomal resesif bozukluklara göre düşük olması nedeniyle genetik etyoloji gözardı edilmiştir*” (Pehlivan Türk ve arkadaşları, 2003:88).

“*Otizmdeki genetik etkenlerle ilgili ilk kanıtlar ikiz ve aile çalışmalarına dayanmaktadır. Ayrıca otizme neden olduğu düşünülen genlerin araştırılması, kromozom üzerindeki hastalığı taşıdığı düşünülen bölgeler olarak tanımlanan ‘aday bölge ve genlerin’ ortaya konması üzerinde de çalışılmaktadır*” (Pehlivan Türk ve arkadaşları, 2003:89).

Otizmle ilgili bazı tedavi teknikleri içerisinde müzik dinletme kullanılmaktadır. “*Tekniğin temelini bir kulaklık aracılığıyla günde bir saat kadar*

yaklaşık 10 gün boyunca modüle edilmiş müzik uygulaması ve bu şekilde değişik frekanslar aracılığı ile bir çeşit düzenli bir gel-git sağlanarak ortakulağa ve beyine mesaj uygulaması oluşturur. Bu tedavinin küçük bir gurup otistik çocuk üzerinde etkili olduğu bilinir. Özellikle bazı çocukları daha sosyal, daha dikkatli yaptığı ve seslere karşı aşırı hassasiyeti azalttığı söylenebilir” (Korkmaz, 2001:33). Ayrıca, “Otistik çocukların bir kısmında, müziğe karşı aşırı bir ilgi ve beceri gözlemlenir. Ayrıca müziğin, bu çocuklar üzerinde yatıştırıcı ve dikkat yetilerini geliştirici özelliği olduğu da tespit edilmiştir. Dolayısıyla, çocukların bu eğilimleri tedavi amacıyla da kullanılır” (Alpaytaç,2007;20).

III. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Otistik Çocuklarla İlgili Yapılmış Araştırmalar

Bodur ve Soysal (2004:396) otistik bebeklerin müziğe karşı ilgili olduğunu ve bu bebeklerin oldukça seçici ve yalnızca beğendikleri müzikleri dinlediğini söylemiştir. Daha bebeklik döneminde otistik çocukların müzik dinleme konusunda seçici olduğu belirtilmiştir.

Tahiroğlu ve arkadaşlarının (2003:336,237) yapmış olduğu “Otistik Belirtilerle Başvuran iki Çocukta Farklı Klinik Seyir ve Bozukluklar: Olgu Sunumu” başlıklı çalışmasında iki çocuğunda müzik dinlemekten hoşlandığı söylenmektedir. Birinci çocuğun, müzik dinlemeyi sevdiği ve sürekli televizyonlarda müzik kanallarını izlemek istediğinden bahsedilirken, ikinci çocuğun sürekli televizyonda müzik kanalları izlediği ve şarkı sözlerini kısa sürede ezberlediğini söylemektedir. Müziğin bu iki çocukta da dikkat çekici bir unsur olduğu düşünülürse, bu iki çocuğa da verilecek eğitimin amacına daha çabuk ulaşmasında müzik eğitiminden faydalanılması yararlı olabilir.

Koçbeker ve Şaban’ın (2005:410–416) “Otistik Bir Çocuğun Yabancı Dil Öğrenimine İlişkin Örnek Olay İncelemesi “ başlıklı çalışmasında deneğin saz, kanun gibi müzik aletlerine karşı da özel bir ilgisi olduğu söylenmiştir. Müziğe karşı duyarlı olduğu, dinlediği bir şarkıdan hemen etkilendiği ve birkaç kere dinledikten sonra melodisini ve sözlerini rahatlıkla hatırlayıp, şarkıyı söyleyebildiği belirtilmiştir. Şarkının hüznü bir konusu varsa üzüldüğünü, hatta ağladığını, şarkıların konusu neşeli olduğunda coşkuyla ve vücut hareketleriyle eşlik ettiğinden bahsetmektedir. Şarkıları kullanmak, bazen denekle zor yapılan bir dersin ardından, ona yeni bir şeyler öğretmek için de iyi bir alternatif olabildiğinden söz etmektedir.

Alpaytaç (2007;103), Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Bölümünde “Otizm Üzerine Türkiye’den Bir Örnek Vaka İncelemesi” adlı yüksek lisans tezinde incelediği otistik deneği ile ilgili olarak doktorunun görüşlerine yer vermiştir. Doktorun bu görüş ve saptamaları içerisinde, deneğin müziğe karşı ilgi duyduğunu belirtmiştir.

3.2. Müziğin Otistik Çocuklara Etkisi ile İlgili Araştırmalar

Orr ve arkadaşlarının (1998) “Ritmik Akışın Otistik Kişiler Üzerindeki Etkisi” adlı makalesinde, rahatlatılmış kalp ritmi olan (50 ile 65 arası ritmik akışı) otistik çocuklara uygulanmasının, çocuklar üzerinde rahatlatıcı ve olumsuz davranışları giderici bir etkisi olabileceğinden bahsedilmektedir. Bu amaca ulaşmak için; Melanie adında, 11 yaşında otistik bir kız çocuğuna, tespit edilen baş sallama ve çığlık atma gibi iki olumsuz davranışının giderilmesi amacı ile vuruşları 50–60 olan bir müzik, belirlenen program çerçevesinde uygulanmıştır. Her uygulama açık sınıf oturumunda yapılmıştır. Baş sallama ve çığlık atma davranışı için ayrı istatistik tutulmuştur. Her davranışın tekrarlama sayısı ve her davasın da kaç defa yaptığı tablolarla gösterilmiştir. Bu çalışmada sonuç olarak baş sallama davranışında azalma olmuş ve her davranışın içinde ki hareket sayısı da azalmıştır. Aynı şekilde çığlık atma sayısında da azalma görülmüştür. Sonuç olarak ritmik akışın otistik kişiler ve diğer gelişimsel bozuklukların kontrolünde yardımcı olunabileceği, otistiklerde duyuşal hareketi uyarmada ya da daha duyuşal tedavi usullerine (görme, dokunma, tatma, işitme, vücutta uyarınları duyma ve koklama) yardım edebileceği söylenmiştir. Hipotez gibi bir destek ve bu teknik üzerinde ihtiyaç duyulan daha fazla araştırma yapılabileceği ve ritmik akışın etkisine inanılırsa yaygın gelişimsel bozukluklara ulaşılacağını, bunun da öğrenmeyi ve sosyal hedefleri kolaylaştırabileceğinden bahsedilmektedir.

Boso ve arkadaşlarının (2007) “Uzun Süreli Etkileşimli Müzikle Tedavinin Davranış Profili ve Şiddetli Otistik Rahatsızlığı Bulunan Genç Erişkinlerin Müzikal Becerileri Üzerindeki Etkisi” adlı makalesinde otistik rahatsızlığı bulunan genç erişkinler de müzikle tedavi sonucunda müzikal becerilerinde ki ilerlemeden bahsedilmektedir. Bu amaçla 52 haftalık bir deneme yapılmıştır. Otistik rahatsızlıkları bulunan 23 ile 38 yaş arasında 7 erkek ve 1 bayan toplam 8 kişi çalışmaya katılmıştır.

Bu kişiler daha önce müzik eğitimi almamış kişilerdir. Özel bir rehabilitasyon merkezinde, bir grup ortamında, piyano, elektrikli bir klavye ve davul kullanılarak, iki müzik terapisti eşliğinde seanslar düzenlenmiştir. Her seansta piyano çalma, davul çalma ve şarkı söyleme gibi üç farklı etkinlik yapılmıştır. Kısa ya da uzun bir melodi söyleme, do nota dizisini bir klavyede çalma, bir ritmi tekrar çalma, karışık ritim kalıplarını çalma gibi etkinlikler düzenlendiğinden bahsedilmektedir. Sonuçların ölçümü için üç kere klinik değerlerin ve müzikal becerilerin ölçümü yapılmıştır. Bu çalışma diğer çalışmaların aksine uzun süren bir çalışmadır. Kullanılan ölçekler, CGI (Klinik Evrensel Değerler) ve BPRS (Kısa Psikiyatrik Derecelendirme Ölçeği) dir. Çalışmanın sonucu olarak müzikal becerilerde başlangıç aşamasına göre önemli ilerlemeler olmuş, uzun süreli etkin müzik tedavi yönteminin, genç erişkinlerde faydalı bir etkinlik olduğunu gösteren, başlangıç delileri olarak sunulduğundan bahsedilmektedir.

Gold ve arkadaşlarının (2009) “Otizmde Müzikle Tedavi” adlı makalesi otistik çocuklarda müzikle tedavinin etkisini ve “plasebo” ile arasındaki etki farkını gözden geçirmeyi amaçlamıştır. Bununla ilgili tüm rasgele kontrollü denemeler ve kontrollü klinik denemeler araştırılmış, bunlardan 3 araştırma “plasebo” tedavisi ile karşılaştırıldığı için kapsama alınmıştır. Bu araştırmalardan ikisi çapraz geçişli bir düzende ve diğeri ise yöndeş grup şeklinde olduğu belirtilmiştir. Kısa müzikle tedavi müdahaleleri olan üç küçük çalışmanın otistik çocuklar üzerindeki etkileri ve plasebo tedavisine göre durumu araştırılmıştır. Sonuç olarak müzikle tedavi yönteminin müziğin kullanılmadığı benzer tedavi şekillerinden daha üstün olduğu belirtilmiş ve müzikle tedavide müziğin etkisinin belirliliği için bir gösterge olduğu belirtilmiştir. Müzikle tedavinin sözlü ve işaret dili ile iletişim becerileri konusunda “plasebo” tedavisinden daha da üstün olduğu öte yandan davranışsal problemler üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığının belirsiz olduğunun gözlemlendiği söylenmiştir. Yazarlar sonuçların klinik uygulanabilirliğini kuvvetlendirmek ve müzikle tedavinin etkilerinin ne kadar uzun süreli olduklarını gözlemlemek için daha iyi bir ortamda, daha geniş bir denek grubuyla, daha tipik bir klinik ortamında yapılmış daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçlarını uygulamaya dönüştürmek istediğimizde müzikle tedavi uygulamasının akademik uzmanlık ve klinik eğitim gerektirdiğinin önemli olduğuna dikkat edilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Sinha ve arkadaşlarının (2009) “Otistik Rahatsızlıklarda İşitsel Birleştirme Eğitimi ve Diğer Ses Tedavileri” adlı makalesinde otistik çocukların ses karşı olağan dışı duyarlılığının müzikal seslerle tedavisini araştırmaktadır. Bu amaçla 278 makale ve özetten 6 tanesi konuyla ilgili bulunup incelenmiştir. Bu 6 tane rasgele kontrollü deneme yöntemsel olarak incelendiğinde problemler olduğu belirtilmiştir. Çıktı kategorilerinden davranışsal problem incelendiğinde bir çalışmada, zihinsel yetenek incelendiğinde yine sadece çalışmada, ses duyarlılığı incelendiğinde yine birinden ama standart dışı bir testle, dinleme becerileri ve anlama incelendiğinde yine sadece birinde ve ters tepkiler incelendiğinde hiçbir çalışmada olumlu sonuç görülmemiştir. Genel olarak çalışmalarda uygulanan tedavilerin etkinliğinin ölçüldüğü testlerde tutarlılık seviyesi az ya da hiç denecek kadar az bulunmuş, bundan dolayı da sonuçlar birleştirilmemiştir.

Dr. Bernard’ın “Otistik ve Gelişimsel Gecikme Gösteren Çocuklar İçin Dil Şarkıları” adlı makalesinde, STEP programında (İstisna çocuklar için planlı eğitim) olan Saiful ve Crystal adlı iki otistik öğrencinin müzikle yapılan, temel sosyal ve iletişimsel oyunlarla kendi kendilerine yetme durumlarını gözlemlemiştir. İki öğrenciyi de ayrı olarak hikâye diliyle anlattığı çalışmasında bilindik melodilerin, sosyal ve iletişimsel eksikliklerine göre sözleri değiştirilerek çocuklara oyun yöntemiyle nasıl öğretildiğinden bahsedilmektedir. Bunun için geleneksel çocuk şarkılarının sözlerinin bu çocuklar için bir anlamı olmadığı ve onlar için değiştirilmesinin daha kullanılabilir olduğundan bahsedilmektedir. STEP programı içerisinde işlevsel beceri gelişimine odaklanarak dil şarkılarının davranışsal eğitim çerçevesinde geliştirildiği söylenmektedir. Şarkıların anlamsız kafiyeleri özellikle iletişimsel konuşma zorluğu çeken otistik çocuklar için gerçekten etkileyici olabildiği ve şarkıların işlevselliklerinin ise diğer taraftan onların iletişimsel gelişimlerine de katkı sağladığı belirtilmiştir. Otistik çocukların normal olan akranlarına göre daha iyi müzikal becerilerine sahip olduğu, bunu sebebi olarak da, dil işlevleri için gerekli sol yarımkürenin genel olan üstünlüğü yönünden eksik olduğu, beynin sağ yarım küresinde şifrelenmiş olan görsel/mekânsal ve müziksel becerilerin otistik kişilerde bozulmamış olduğunun görüldüğü söylenmiştir. Özel dil bölümlerinin şarkılarla öğretilmesi açık uçlu bir süreç olarak görülmüş, ebeveynler, öğretmenler ve terapistlerin şarkıların geliştirilmesi anlamında kendi

fikirlerini öne sürmeleri gerektiği belirtilmiştir. Özellikle çocukların bu anlamda müthiş fikirleri olduğu söylenmiştir.

Berrakçay'ın (2008) yaptığı “Müziğin Yaygın Bir Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Üzerine Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay” adlı yüksek lisans çalışmasında dört otistik çocukla on oturumluk ritim çalışmaları yapıldığı söylenmiştir. Çalışma sırasında çocukların belirlenen problemler haftalık olarak ölçülürken çocukların ritim performansları da değerlendirilmiştir. Ritim çalışmaları “Ritim Tekrar Ölçeği” kullanılarak ölçülmüş, problemler ise “Problemler Haftalık İzleme Formu” ile çocuğun ailesi tarafından takip edildiğinden bahsedilmiştir. Çocukların her birinde farklı problemler belirlenmiş ve her bir çocuk için belirlenen problemler takip edildiği belirtilmiştir. Çalışma sonucunda her otistik çocuğun müziğe karşı yeteneğinin olmadığı, müzik çalışmalarının problemler azaltmaya yönelik alternatif bir terapi yöntemi olduğu ve otistik çocukların herhangi bir çalgıyla ilişkilendirilmesinin müziğe ilgilerinin artmasında önemli bir etken olacağı söylenmiştir.

IV. BÖLÜM

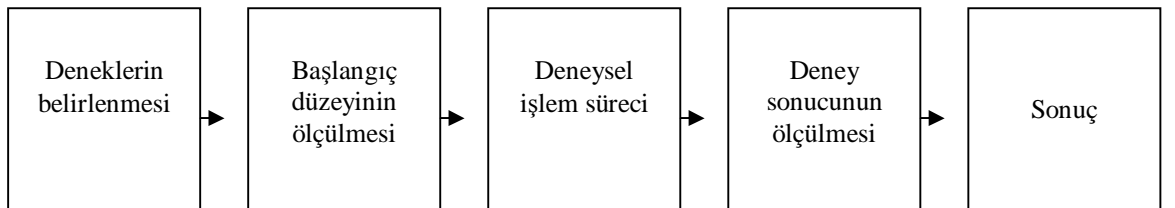
YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleme, deneysel eğitim öncesi izlenen yol, verilerin toplanması ve çözümlenmesi, deneysel uygulama ve bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada tek denekli araştırma deseni kullanılmıştır. *Tek denekli araştırma, sadece bir deneğe ilişkin bulguların yorumlandığı yarı deneysel bir araştırma türüdür* ” (Büyüköztürk ve Arkadaşları, 2008: 212). Otistik çocukların her birinin ayrı özelliklere sahip olduğu düşünülerek bu araştırmada tek denekli deseninin kullanılması kararlaştırılmıştır (a.g.e, 212). *“Tek denekli desenler klinik psikoloji, ilaç sanayi, eğitim, özel eğitim, sosyal hizmetler, psikiyatri ve psikolojik danışmanlık alanlarında sıklıkla kullanılmaktadır”* (a.g.e, 212).

Tek denekli araştırma desenlerinden “Çoklu Başlama Düzeyi Deseni” içerisinde yer alan “Denekler Arası Çoklu Başlama Deseni” kullanılmıştır. *“Bu desende aynı deneysel işlem, aynı ortamda ve koşullar altında, aynı bağımlı değişken üzerindeki farklı deneklere uygulanır”* (a.g.e, 212).

4.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni, Kırıkkale ili merkez ilçesi özel eğitim kurumlarından “Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi” ve “Hanımeller İlköğretim Okulu” dur

4.3. Araştırmanın Örneklemini

Bu araştırmanın örneklemini, Kırıkkale ili merkez ilçesi özel eğitim kurumlarından, “Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi”nde ve “Hanımeller İlköğretim Okulu”nda eğitim alan iki otistik öğrenci oluşturmaktadır.

4.4. Deneysel Eğitim Öncesi İzlenen Yol

Deneysel eğitim öncesinde izlenen yol;

- Deneklerin Seçiminde İzlenen Yol,
- Deneysel Çalışma Öncesi Aile, Öğretmen ve Araştırmacının İzlenimleri.

4.4.1. Deneklerin Seçiminde İzlenen Yol

Kırıkkale genelinde özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri Hanımeller İlköğretim Okulu OÇEM alt sınıfı ve Mehmet Işıtan Zihinsel Engelliler okulu taranmıştır. Kırıkkale il merkezinde 30, ilçelerde 10 olmak üzere Rehberlik Araştırma Merkezinden rapor alan toplam 40 otistik öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Deneklerin tespiti için Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Bioetik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, İlkadım Özel eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Hanımeller İlköğretim Okulu OÇEM altsınıfı taranmıştır. Velisi izin veren otistik öğrencilerle görüşülmüştür. Çocukların durumları incelenmiştir. Müzik çalışması yapılabilirliği öğretmenleri ile konuşulmuştur. Özel eğitim uzmanlarının tavsiyeleri dikkate alınarak 8–15 yaş arası ve konuşabilen çocuklarla çalışma yapılması uygun görülmüştür. Bu duruma uygun öğrencilerden, velilerinden izin alınabilenlerle çalışmaya başlanmıştır.

İlkadım Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde özel eğitim uzmanı tavsiyesi ile bir erkek ve bir kız olmak üzere iki otistik çocukla görüşülmüştür. Çocuklardan birinin annesi müziğe çok ilgi duyduğunu televizyonda sürekli müzik kanalları izlediğini söylemiştir. Çocukla görüşüldüğünde çocuğun konuşmasının olmadığı ve çocuğun çalıştırıcıya karşı ilgisiz ve isteksiz olduğu görülmüştür. Diğer çocukla görüşüldüğünde çocuğun annesi, bu çalışmaya karşı isteksiz olduğunu belirtmiş ama görüşmede bir sakınca olmadığını söylemiştir. 8 yaşındaki bu çocuğun da annesi müziğe karşı ilgisi olduğunu evde televizyondaki müzik kanalları izlemeyi sevdiğini, herhangi bir müzik duyduğunda tempo tuttuğunu söylemiştir. Öğretmeni bu çocukta konuşma olarak ekolali olduğunu ama bunun da çok az olduğunu her zaman söyleneni tekrarlayamadığını söylemiştir. Çocukla yapılan görüşmede şarkı söylendiğinde birkaç dakikalık dikkatin toparlanabildiği ama daha sonra tekrar dağıldığı görülmüştür. Çalıştırıcının yanında götürdüğü ud çalgısını dinlerken dikkatin tekrar toparlandığı görülmüştür. Daha sonra bu çocukla birkaç sefer daha görüşülmüş ama dikkat dağınıklığının sadece müzik dinlerken toplandığını, bununda beş dakikayı geçmemesi ve ailesinin bu tür bir çalışmaya sıcak bakmaması dolayısı ile bu çocukla çalışmama kararı alınmıştır.

Bioetik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezine birkaç sefer görüşülmeye gidilmiştir. Toplam altı otistik raporu olan öğrenci olduğu kurum yetkilisi tarafından belirtilmiştir. Bunlardan ikisi 5 yaşında ve diğeri de 20 yaşında olduğu için çalışmaya uygun görülmemiştir. Öğretmenleri çocuklardan birinde göz kontağının yok denecek kadar az olduğunu ve oturmada sıkıntı yaşadığından dolayı bu çocukla bu tür çalışmanın uygun olmadığını söylemiştir. Bir diğer öğrencinin sürekli sallandığı, kapı kolları ve kilitlerine ilgi duyduğunu ve oynadığını belirtmiştir. Bu çocuklarla çalışmanın uygun olamayacağını söylemiştir. Diğer çocuğun yaşının uygun olduğu görülmüştür. Çocukta akademik başarı anlamında sıkıntı olmadığı, konuşup yazabilen bir çocuk olduğu öğretmeni tarafından belirtilmiştir. Şarkı söylemeyi sevdiği ve sürekli etkinlik yaptığı söylenmiştir. Fakat bu çocukla da dersinin olduğu günler görüşülmeye gidildiğinde çocuk ve velisi gelmemiştir. Ertesi hafta tekrar gidilmiş ama çocuk yine gelmemiştir. Telefonla kurum yetkilisi tarafından tekrar aranmış ve çalışma yapılmak istendiği söylenmiştir. Aile olumlu karşılamış fakat sonraki hafta tekrar gelmediği

görülünce, devam problemi olduğu anlaşılmış ve bu çocukla da çalışma yapmaktan vazgeçilmiştir.

Mehmet İştan Zihinsel Engelliler Okulu telefonla aranmıştır. Çalışma hakkında bilgi verilerek, orada otistik çocuk olup olmadığı sorulmuştur. Telefondaki yetkili tarafından 2008 yılında otistik öğrencilerini mezun ettikleri, şu anda başka otistik öğrencilerinin olmadığını belirtilmiştir.

Hanımeller İlköğretim Okulu alt sınıf öğretmeni ile görüşülmüş, çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmen şu anda üç öğrencinin sınıfında eğitim aldığını ancak bunlardan birinin böyle bir çalışmaya uygun olduğunu belirtmiştir. Diğer öğrencilerden birinde işitme kaybı olduğunu; diğerinin ise ağır derecede olduğunu ve konuşmanın olmadığını söylemiştir. Uygun olan öğrencinin velisiyle görüşülmüş ve çalışmadan bahsedilmiştir. Veli çalışmaya başlanmasında bir sakınca olmadığını söylemiş ve bu öğrenciyle çalışılmaya başlanmıştır.

Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde yapılan araştırmada, kurum yetkililerine yapılan çalışma ile ilgili bilgi verilmiştir. Kurum yetkilisi tarafından kurumlarında iki otistik öğrenci olduğu söylenmiştir. Daha sonra bu çocukların öğretmenleri ile görüşülmüş; öğretmenleri öğrencilerden birinin konuşmadığını ve yaşının küçük olduğunu söylemişlerdir. Diğer öğrencide ise konuşmanın olduğu, akademik başarı anlamında bir sıkıntı olmadığı ve yaşının bu çalışmaya uygun olduğu belirtilmiştir. Veliden izin alınarak öğrenciyle görüşülmüş; öğrencinin de çalışmaya hevesli olduğu gözlenmiştir. Bu öğrenciyle de çalışılmaya başlanmıştır.

4.4.2. Deneysel Çalışma Öncesi Aile, Öğretmen ve Araştırmacının İzlenimleri

Çalışmada yer alan iki denekle ilgili ailesinden ve öğretmeninden bilgiler alınmıştır. Daha sonra deneklerin dersine girilerek deneklerin ders içindeki durumları ile ilgili bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır.

4.4.2.1 Birinci Denek

Birinci denekle yapılacak çalışmada sırasında uyum sağlanabilmesi için babası ve öğretmeniyle görüşülerek ders sırasındaki tutumunu izlemek için izin istenmiş; 4 dersine girilerek denek izlenmiştir.

Aile

Deneğin babasıyla görüşülmüştür. Babası deneğin doğumundan iki yıl sonra çocuğun davranışları ile ilgili anormallikler olduğunu fark ettiklerini belirtmiştir. Çocuklarının konuşmadığını, diyalog kurmadığını, kendine ait bir dünya kurduğunu anladıklarını ve bu davranışların fark ettiklerinde doktora başvurduklarını söylemiştir. Üç yaşında tanısı konan çocuğun bir süre olanakları olmadığından dolayı özel eğitime başlatamadıklarını belirten baba, özel eğitime başlamalarının ancak dört yaşında olabildiğini belirtmiştir. Çocuklarının konuşulanları ekolali şeklinde tekrar edebildiğini söylemiştir. Sinirli bir yapıya sahip olan deneğin düzen takıntısı bulunduğunu herhangi bir konuda sıkıştırmaya gelmediğini ve sevmediği bir işi yaptırmanın mümkün olmadığını belirtmiştir.

Öğretmen

Deneğin öğretmeni ile görüşülmüştür. Deneğin okuma yazma bildiğini, istendiğinde adını soyadını ve aile bireylerinin adını soyadını söylediğini belirtmiştir. Fakat bazen iletişim kurmadığını ve içine kapandığını, kendi kendine konuştuğunu ya da mırıldandığını söylemiştir. Böyle durumlarda söz dinlemeyen deneğin akademik beceri olarak toplama yapabildiğini belirten öğretmeni, deneğe gösterilen bir resim içerisindeki kişi, eşya ve hayvanları istenildiğinde adlarını söyleyebildiğini belirtmiştir. Her türlü basit boyama etkinliklerini yaptığını, verilen kâğıdı istenilen büyüklükte ve istenilen şekilde yırtabildiğini söylemiştir. Makası uygun şekilde kullanabildiğini, (istenilen çizgide kesme, basit şekilleri keserek çıkarma v.s.) öğrencisinin dinlediği müziğe uygun ritim tuttuğunu belirtmiştir. (ritme uygun el çırpar, müziğe uygun olacak şekilde vücudunu sallar).

Araştırmacı

Denekle ilgili öğretmen ve veliden bilgi alındıktan sonra öğretmeninden izin alınarak dersine girilmiş ve gözlem yapılmıştır. Gözlem için ilk derse girildiğinde deneğin ders işlenirken çığlık attığı gözlemlenmiştir. Öğretmeni, bu durumun tanımadığı insanların derse girdiğinden dolayı olabileceğini söylemiş, deneği sakinleştiren öğretmeni ders sırasında deneği motive edebilmek için “bunu da yap sana müzik dinleteceğim”, “bunu yapabilirsen müzik dinleyeceğiz” gibi sözler söylemiştir. Denek dikkati dağıldığında aklında kalan bir pop şarkısının nakaratının “tutamıyorum zamanı” cümlesini ezgisiyle birlikte söylemiştir. Ders süresince denek birkaç defa daha çığlık atmıştır. Daha sonraki derslerde bu takıntılı davranışı ilk ders kadar tekrarlamamıştır. Çoğunlukla üstündeki ceketin yakasını tutarak ağızına aldığı ve anlamsız sesler çıkardığı görülmüştür. Denek nadiren öğretmenin sorduğu sorulara cevap verebilmiş ve genellikle sorulan soruyu aynen tekrar etmiştir. Örneğin “kitap nerde” sorusuna “kitap nerde” diye karşılık vermiştir. Çok nadir olarak cevap verebilen denek soru birkaç kez tekrarlandığında, aynı soruya “burada” ya da “masanın üstünde” şeklinde cevap verebilmiştir. Göz kontağını uzun süre kuramamış ve kurduğu zamanlar öğretmenin istediği yönergeleri büyük oranda yerine getirebilmiştir. Ama herhangi bir cisim ilgisini çektiğinde dikkati tekrar toparlanana kadar öğretmenin istediklerini yerine getirmemiştir. Genelde duvardaki şekillere bakmış ya da gördüğü bir cismi yerinden kalkarak almıştır. Öğretmeni deneğin harita ve çevre fotoğraflarına ilgi duyduğunu belirtmiştir. Eline verilen bir broşürdeki harita ve çevre fotoğrafının her birine dikkatlice bakmıştır. Kızdığı zaman çığlık attığı görülmüştür. Hoşlanmadığı bir derste veya istediği bir şeyi alamadığı zaman kuvvetli çığlıklar atmıştır.

4.4.2.2 İkinci Denek

İkinci deneğin babası ve öğretmeniyle görüşülmüş ve denekle ilgili bilgiler istenmiştir. Daha sonra iki dersine girilerek denek gözlemlenmiştir. Deneğin müziğe karşı olan ilgisi ve çalışma yapılması açısından çok uyumlu olmasından dolayı gözlem yeterli bulunmuş ve iki dersin sonunda çalışmaya başlanması uygun görülmüştür.

Aile

Deneğin babasıyla görüşülmüş, baba otizm durumunun 1,5 yaşında anlaşıldığını ve 5 yaşında özel eğitime başlandığını, yürümeye ise iki yaşında başladığı belirtmiştir. Çocuğunun televizyona ilgi duyduğunu ve küçük yaşlarda müzik kanalı izlemekten hoşlandığını, müzik kanalı değiştirildiğinde ağlayarak rahatsız olduğunu belli ettiğini söylemiştir. Takıntılı tekrarlayıcı davranış olarak hemen her gün sırt üstü yatarak başını salladığını ama şu an bu takıntılı davranışı yapmadığını dile getirmiştir. Düzen takıntısı olan çocuğunun evde eşyaların yeri değiştirildiğinde rahatsızlık duyduğunu söylemiştir. Okuma yazması olan deneğin dört işlem yapabildiğini belirtmiştir. Her gün yatmadan önce kitap okuduğunu ama kitabın anlamı sorulduğunda tam olarak anlatamadığını açıklamıştır. Babası deneğin artık müzik kanallarına ilgisi olmadığını ve sürekli dizi izlediğini dile getirmiştir. Babasına soğuk davranmadığı, ilgi ve sevgisini gösterdiğini ama annesinin daha kuralcı olduğu için annesine biraz soğuk davrandığını söyleyen baba, küçükken ateşli havale geçiren çocuğuna doktorunun antibiyotik verdiğini, bundan dolayı bu durum ortaya çıkmış olabileceğini söylemiştir.

Öğretmen

Deneğin öğretmeni ile görüşülmüştür. Deneğin akademik başarı anlamında bir sıkıntısı olmadığını bu açıdan bakıldığında okuma yazma bildiğini, istenilen sorulara cevap verdiğini belirtmiştir. Deneğe İngilizce eğitim vermeye başlandığını deneğin kaynaştırma eğitimi çerçevesinde örgün eğitime de devam ettiğini açıklamıştır. Öğrencisinin normale yakın tavır ve davranışlar gösterdiğini fakat yaşlılarından biraz geç anladığını belirten öğretmeni, yaşlılarından geri olmasının sebebinin bu olduğunu söylemiştir.

Araştırmacı

Denekle ilgili öğretmen ve veliden bilgi alındıktan sonra öğretmeninden izin alınarak dersine girilerek gözlem yapılmıştır. Derse girdiğimizde öğretmeni deneğe, müzik öğretmeni olduğumu ve denekle müzik çalışması yapılacağını söylemiştir. “Çalışmak ister misin?” diye sorulduğunda, denek istediğini söylemiş ve flüt çalmak

istediğini ama çalamadığını dile getirmiştir. Denek arkadaşlarından birkaçının adını söyleyerek onlarla da çalışma yapılıp yapılmayacağını sormuştur. Sadece kendisiyle çalışılacağı açıklanmıştır. Ders içerisinde birkaç kez dönüp farklı arkadaşlarının adlarını söyleyerek aynı soruyu tekrarlamıştır. Her defasında sadece kendisiyle çalışma yapılacağı belirtilmiştir. Konuşurken sözcükleri çok hızlı, bazı harfleri yutarak ve ilk seferde anlaşılmayacak şekilde kullandığı görülmüştür. Tekrarında da aynı şekilde konuştuğu ve hiç düzeltmediği gözlemlenmiştir. Birkaç defa daha tekrarlanması istense de denekin hep aynı şekilde konuştuğu görülmüştür.

4.5. Verilerin Toplanması Ve Çözümlemesi

Verilerin toplanmasında BÖP gözlem formu ve Likert tipi MEÇSD gözlem formu kullanılmıştır. BÖP gözlem formu BÖP birim üyeleri tarafından, MEÇSD gözlem formu birbiriyle eşit özelliklere sahip üç gözlemci tarafından değerlendirilmiştir. BÖP gözlem formu her oturum için kullanılmıştır. MEÇSD gözlem formu her oturum bitiminde kullanılmıştır. Her iki veri toplama yöntemi de yorumlanarak, araştırmaya uygun şekilde çözümlenmiştir.

4.6. Deneysel Uygulama

Deneklerle on beşer dakikalık on oturum yapılarak çalışılmıştır. Çalışmalar öğrencilerin özel eğitim derslerinden sonra yapılmıştır.

V. BÖLÜM

BULGULAR

5.1. Uygulama

Bu bölümde deneklerle yapılan oturumlar detayları ile anlatılmıştır. Her bir denekle onar oturum çalışma yapılmıştır.

5.1.1. Birinci Denekle Yapılan Uygulama

Birinci denekle özel eğitim sınıfında çalışılmıştır. Çalışmalar deneğin özel eğitim aldığı OÇEM alt sınıfındaki derslerinden sonra yapılmıştır.

Birinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını bilmediği birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. İlk oturumda, şarkının ilk iki motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Bu amaçla, önce deneğe çocuk şarkısının kaydı dinletilmiş, deneğin kaydı dinlemeye başladıktan sonra vücudunu şarkının ritmine uygun hareket ettirdiği görülmüştür. Ardından, kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır. Deneğe şarkının ilk motifinin sözleri olan “Küçücükken başucumda” sözü-ezgisini söylenmiş ve tekrar etmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen ezgiyi iyi denebilecek düzeyde söylemiş, fakat sözleri tam olarak tekrar edememiştir. İkinci kez tekrar edildiğinde ise, yine ezgiyi iyiye yakın söylemiş ama sözleri tam olarak söyleyememiştir. Üçüncü ve dördüncü kez birlikte tekrar edildiğinde ise, ezgi ve sözlerde düzelme olduğu görüldü.

Bu sözler pekiştirme amacı ile iki kere daha çalışıldı. İkinci motife geçildiğinde ise, “Bana ninni söyledin” sözleri ezgisiyle beraber söylenmiştir. Denekten söylenen sözlerin ezgisiyle birlikte doğru şekilde tekrar etmesi istenmiş, denek yine ezgiyi iyi düzeye yakın söylemesine karşın sözlerini tam olarak söyleyememiştir. İkinci tekrarda da aynı sıkıntılar görülmüştür. Bu şekilde denekle birlikte üç kere daha tekrar edilmiş ve deneğin bu tekrarlar sonrasında ezgiyi ve sözleri söylemesinde düzeltilmeler görülmüştür. Bu şekilde iki tekrar daha yapılmıştır. Daha sonra bu iki söz birleştirilerek söylenmiştir. Beraber söyleyelim diyerek denek yönlendirildikten sonra, sözler birleştirilerek ezgisi ile birlikte tekrar edilmiştir. Denek şarkının ezgisini iyi düzeyde söylemesine karşın, öğretilen sözleri açık ve anlaşılır şekilde söyleyemediği görülmüştür. Bu yüzden iki kere daha denekle birlikte tekrar edilmiş, bu tekrarlardan sonra daha açık ve anlaşılır söylemiştir. Bu aşamaya kadar olan kısmı kayıtlarla birlikte çalışılmıştır. Deneğin unutup söyleyemediği sözler kayıt kapatılarak tekrar edilmiştir. Daha sonra tekrar kayıt açılmış, bu şekilde yapılan birkaç çalışmadan sonra deneğin şarkının sözleri ve ezgisini tam olarak öğrendiği gözlenmiştir.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneğe marakas verilmiştir ve denekle birlikte şarkı dinlenirken marakas kullanılmıştır. Deneğin şarkının sözlerinin hecelerine göre ritim vurduğu gözlenmiştir. Bu durum deneğin ritmi hissettiğini göstermiştir. Ancak istenen ritmi vuramamıştır. Bunu düzeltmek için deneğe model olunmuştur. Denek şarkının kaydını dinlerken istenen ritmik vuruşu yapamamıştır. Daha sonra deneğe şarkı söylenmiş ve bu şekilde marakas kullanılmıştır. Deneğin birim vuruşu doğru yapamadığı şarkıyı söylerken düzensiz vuruşlar yaptığı görülmüştür. Marakası kullanırken, sözleri doğru söyleyemediği görülmüştür. Marakas elinden alındığında sözleri ezgiyle beraber doğru söylemiştir. Marakas deneğin dikkatini dağıtmıştır. Birinci oturum sonunda şarkının iki motifinin sözlerinin ve ezginin öğretildiği gözlenmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)

İkinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının öğretilen ilk iki motifini sözel ipucu ile söylemiştir. Şarkının diğer sözlerini ve ezgisini bilmediği tespit edilmiştir. İkinci oturumda, şarkının üçüncü ve dördüncü motiflerinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır

Birinci oturumda şarkının öğretilen kısmının bilgisayardaki kaydı açıldığı anda deneğin çocuk şarkısına eşlik ettiği, vücudunu şarkıya uygun şekilde salladığı görülmüştür. Güdüleme amacı ile deneğe ilk dört motifin kaydı dinletilmiş, daha sonra kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır.

Deneğe şarkının üçüncü motifi olan “sabahları uyanınca” sözü ve ezgisi söylenmiş tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen şarkının ezgisini iyi düzeye yakın olarak söylemiş fakat sözlerini tam olarak tekrar edememiştir. İkinci kez tekrar edildiğinde ise, yine ezgiyi iyiye yakın söylemiş ama sözleri tam olarak söyleyememiştir. Üçüncü ve dördüncü kez birlikte tekrar edildiğinde ise, ezgi ve sözlerde düzelme olduğu ve vücudunu ritme uygun bir şekilde salladığı görülmüştür. Bu sözleri pekiştirmek amacı ile iki tekrar daha yapılmıştır. Daha sonra “beni okşar severdin” sözleri ezgisiyle beraber söylenmiş ve denekten yine söylenen sözleri ezgisiyle birlikte söylemesi istenmiştir. Denek yine ezgiyi iyiye yakın söylemesine

karşın, sözleri tam olarak söyleyememiştir. İkinci kez tekrar edildiğinde, denek ezgiyi iyiye yakın söylemiş ama sözleri tekrar edememiştir. Üçüncü kez tekrar edildiğinde, sözleri söylemeye başlamıştır. Dördüncü tekrarda ise ezgiyi ve sözleri doğru bir şekilde söylemiştir. Üçüncü ve dördüncü motif birleştirilerek deneğe söylenmiş sözleri ve ezgiyi iyi düzeyde söylediği görülmüştür. Bu motifler iki kere tekrar edildikten sonra ilk iki motifle birleştirilmiştir. Beraber söyleyelim komutu ile denek yönlendirilerek, deneğe ilk dört motifin ezgisi ve sözleri söylenmiştir. Dört motifin sözleri birleştirildiğinde, denek ezgiyi iyi düzeyde söylemiş, sözlerini açık ve anlaşılır şekilde söyleyememiştir. Denekle birlikte iki kere daha ilk dört motif çalışılmıştır. Bu aşamaya kadar olan kısmı kayıtlarla birlikte çalışılmıştır Deneğin unutup söyleyemediği sözler kayıt kapatılarak tekrar ettirilmiştir. Bu tekraralarda unutulmuş sözlerin üzerinde durulmuştur. Bu çalışmadan sonra deneğin ilk dört motifi tam olarak sözleri ve ezgisiyle öğrendiği gözlenmiştir. İlk altı motifin kaydı açılmış, kayıtlarla birlikte bu altı motifin tekrar etmesi istenmiştir. Deneğin sözleri ve ezgiyi doğru olarak söylediği görülmüştür. Kayıt kapatılmış ve deneğe şarkı tek başına söylenmiştir. Bu işlem birkaç sefer daha, birim vuruş hızında “bir..., iki..., üç...” şeklinde başlama hızı verilerek yapılmıştır. Deneğin her seferinde doğru yaptığı görülmüştür.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneğe marakas verilmiştir ve denekle birlikte şarkı söylenerek deneğe marakas kullanılmıştır. Deneğin şarkının kaydını dinlerken marakasla istenen vuruşları doğru yaptığı görülmüş fakat bu vuruşun süresi çok kısa olmuş ve denek düzensiz ritim vurmaya başlamıştır. Şarkı söylenirken marakasla vuruş yapılması istenmiştir. Denek bunu istendiği gibi düzenli vuruşlar halinde yapamamıştır. Bunu düzeltmek için deneğe model olunmuştur. Deneğin şarkıyı birlikte söylerken doğru şekilde düzenli vuruş yaptığı görülmüş fakat denek vuruşları yaparken bazı kısımlarda sesini yükseltmiş, ritmi bu yerlerde düzensiz vurduğu görülmüştür.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefini bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar”	Başlangıç Değerlendirme (BD)

Üçüncü Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının öğretilen ilk dört motifini sözel ipucu ile söylemiştir. Şarkının diğer sözlerini ve ezgisini bilmediği tespit edilmiştir. Üçüncü oturumda, şarkının beşinci ve altıncı motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Birinci ve ikinci oturumda şarkının öğretilen kısmı olan ilk dört motif söylenmeye başlar başlamaz denek şarkıya eşlik etmiştir. Deneğe çocuk şarkısının ilk altı motifinin kaydı dinletilmiştir. Denek kaydı dinlerken şarkının ritmine uygun olarak vücudunu sallamıştır. Kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır. Deneğe şarkının beşinci motifi olan “benim annem güzel annem” söylenmiş ve tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen motifin ezgisini iyi düzeyde söylerken sözlerini söyleyememiştir. Bu motif iki kere daha tekrar edilmiş, bu tekrarlardan sonra denek sözleri tam olarak söyleyebilmiştir. Bu şekilde söz ve ezgi birkaç kez pekiştirme amacı ile birlikte tekrar edilmiştir. Altıncı motif olan “Beni al kollarına” sözleri ezgisiyle beraber söylenerek denekten tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ezgiyi iyi düzeyde söylemesine karşın sözleri tam olarak söyleyememiştir. İki kez daha tekrar yapılmış ve bu tekrarlardan sonra denek sözleri doğru bir şekilde söyleyebilmiştir. Pekiştirmek amacı ile birkaç defa daha denekle birlikte motif tekrar edilmiştir. Bu tekrarlardan sonra beşinci ve altıncı motif birleştirilerek “benim annem güzel annem

beni al kollarına” şeklinde söylenmiştir. Beraber söyleyelim komutu ile denek yönlendirilerek iki motif söylenmiştir. Motiflerin sözleri birleştirildiğinde, denek ezgiyi iyi düzeyde söylemiştir. Ancak sözlerini açık ve anlaşılır şekilde söyleyememiştir. Beraber söyleyelim komutu ile denek yönlendirilerek motifler denekle tekrar edilmiştir. Bu tekrarlardan sonra denek sözleri iyi düzeyde söylemiştir. Bu uygulamadan sonra şarkının ilk oturumdan itibaren öğretilen kısmı denekle birlikte çalışılmıştır. Deneğin ilk tekrarda söz ve ezgide herhangi bir eksiklik olmadan baştan sona doğru söylediği görülmüştür. Tekrar aynı çalışma yapıldığında dikkatinin zaman zaman dağıldığı ve dağıldığı yerlerde sözleri söylemediği görülmüştür. Dikkatinin dağılmaması için denekle göz kontağı kurularak motifler söylenmiş ve deneğin bu şekilde yapılan çalışmada sözleri açık ve anlaşılır; ezgiyi ise doğru söylediği görülmüştür. Buraya kadar olan kısmı kayıt açılarak çalışılmıştır. Deneğin kayıtle birlikte söylerken hatırlayamadığı sözler kayıt kapatılarak tekrar çalışılmıştır. Tekrar kayıt açılmış ve bu şekilde yapılan birkaç çalışmadan sonra deneğin çalışılan kısmı tam olarak sözleri ve ezgisiyle öğrendiği gözlenmiştir. Kayıt kapatılarak ilk altı motif iki kez daha birim vuruş hızında “bir..., iki..., üç...” şeklinde başlama hızı verilerek yapılmıştır. Deneğin bu iki tekrarda da yanılmadan doğru söylediği görülmüştür.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneye marakas verilmiştir ve denekle birlikte şarkı dinlenirken marakas kullanılmıştır. Deneğin şarkının kaydını dinlerken marakasla istenen vuruşu doğru yaptığı görülmüştür. Şarkıyı söylerken de marakas kullanılmıştır. Deneğin istenen vuruşu doğru yaptığı fakat önceki oturumlardaki gibi bunun uzun sürmeyerak birkaç vuruştan sonra düzensizleştiği görülmüştür. Ayrıca marakasla vuruş yaparken sözleri doğru söyleyememiştir. Sözleri daha açık ve anlaşılır şekilde söylemesi yönünde yönerge verilmiş; bu yönergeden sonra marakasla doğru vuruşu yaparken ilk iki motifte sözleri beklendiği gibi söylemiş ama daha sonraki motiflerde yine sözler anlaşılabilirliğini yitirmiştir. Deneğin marakasla vuruş yaparken şarkıyı daha açık söylemesi için iki tekrar daha yapılmış, bu tekrarlardan sonra doğru vuruşu yaparken sözleri doğru ve anlaşılır söylediği görülmüş fakat iki motiften sonra vuruşları doğru yapamamıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Dördüncü Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının öğretilen ilk altı motifini sözel ipucu ile söylemiştir. Şarkının diğer sözlerini ve ezgisini bilmediği tespit edilmiştir. Dördüncü oturumda, şarkının yedinci ve sekizinci motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle masada karşılıklı oturulmuştur. Üçüncü oturumda şarkının ilk altı motifi tekrar edilmeye başlar başlamaz deneğin altı motife eşlik ettiği ve şarkının ritmine uygun bir şekilde vücudunu hareket ettirildiği görülmüştür. Kayıt açılarak şarkının tamamı dinletilmiş, denek öğrendiği kısma eşlik etmiştir. Yine kaydı dinlerken de vücudunu ritme uygun olarak hareket ettirdiği görülmüştür. Kayıt kapatılarak çalışmaya devam edilmiştir. Deneğe şarkının yedinci motifi olan “kucağında okşa beni” sözü ezgisiyle birlikte söylenmiş ve tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen sözün ezgisini iyi düzeyde söylemiş ama sözlerini tam olarak tekrar edememiştir. İki kere daha motif tekrar edilmiş ve deneğin sözleri doğru şekilde söylediği görülmüştür. Bu şekilde söz ve ezgi birkaç kez pekiştirme amacı ile denekle birlikte tekrar edilmiştir. Daha sonra “ninniler söyle yine” sözleri ezgisiyle beraber deneğe söylenmiş ve denekten söylemesi istenmiştir. Denek ezgiyi iyi düzeyde söylemesine karşın sözleri tam olarak söyleyememiştir. Bu kısım birkaç kez tekrar edildikten sonra sözlerin düzeldiği görülmüştür. Pekiştirmek amaçlı birkaç defa daha

denekle birlikte motif tekrar edilmiştir. Yedinci ve sekizinci motif birleştirilerek söylenmiş ve beraber söyleyelim diyerek denekle tekrar edilmiştir. Sözler birleştirildikten sonra deneğin ezgiyi iyi düzeyde söyleyebilmesine karşın sözleri söyleyemediği görülmüştür. Bu sözleri düzeltmek için kayıt dinletilmiştir. Kayıtle birlikte yapılan dört tekrardan sonra kayıt tekrar kapatılmıştır. Denekten bu iki motifi söylemesi istenmiştir. Herhangi bir yardım almadan deneğin doğru bir şekilde yedinci ve sekizinci motifi söylediği görülmüştür. Şarkı baştan sona denekle birlikte söylenmiştir. Hata yapılan yerler tekrar ele alınarak çalışılmıştır. Hatalar düzeltildikten sonra şarkı baştan tekrar alınmıştır. Deneğin ezgiyi iyi düzeye yakın, sözü herhangi bir eksiklik olmadan baştan sona doğru söylediği görülmüştür. Buraya kadar olan kısmı kayıt açılarak çalışılmıştır. Daha sonra kayıt kapatılarak yapılan birkaç çalışmadan sonra deneğin şarkının belirli yerlerinde sözleri söyleyemediği, uyarıldığında ise anlaşılır bir şekilde söylediği görülmüştür. Kayıt açılarak kayıtle birlikte şarkının tamamı söylenmiştir. Kayıt tekrar kapatılmış ve denekten tek başına şarkıyı söylemesi istenmiştir. Bu işlem birkaç sefer daha, birim vuruş hızında “bir..., iki..., üç...” şeklinde başlama hızı verilerek yapılmıştır. Deneğin her seferde doğru yaptığı görülmüştür.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneye marakas verilmiştir ve denekle birlikte şarkı dinlenirken marakas kullanılmıştır. Denekle birlikte şarkı söylenerek marakasla uygun ritim vurulmaya çalışılmıştır. Deneğin, şarkının kaydını dinlerken marakasla birim vuruşu doğru yaptığı görülmüştür. Deneğe şarkı söylenmiş ve bu şekilde marakas kullanılmıştır. Deneğin önceki oturumlarda olduğu gibi birim vuruşu doğru vurduğu fakat sözlerin anlaşılabilirliğini yitirdiği görülmüştür. Sözleri anlaşılır bir şekilde söylemesi için denek uyarılmıştır. Bu uyarıya rağmen denek şarkının sözlerini doğru söylememiştir. Kayıt açılarak tekrar çalışılırken sözlerin anlaşılır bir şekilde söylemesi için denek tekrar uyarılmıştır. Bu şekilde iki defa daha şarkı çalışılmıştır. Üçüncü çalışmada deneğin sözleri daha doğru ve anlaşılır söylediği görülmüştür. Dördüncü kez tekrar edilerek oturuma son verilmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Beşinci Oturum Uygulaması

. BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını sözel ipucu ile söylemeye başlamıştır. Beşinci oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuştur. Kayıt açılmış, denek şarkıya eşlik ederken marakasla ritim tutmuştur. Sözleri çok açık söylemese de şarkıya eşlik etmiştir. Şarkının ezgisini iyi düzeye yakın söylediği görülmüştür. Daha sonra şarkının kaydı kapatılarak denegin şarkıyı eşliksiz söylemesi istenmiştir. Denegin elinden marakas alınmış, şarkıya başlaması için birim vuruş “ bir..., iki..., üç...” şeklinde verilmiştir. Tam olarak girmesi gereken vuruşta denegin şarkıya girdiği görülmüştür. Şarkıyı baştan sona söylerken bazı sözleri söyleyememiştir. Daha açık şekilde söylemesi gerektiği şeklinde uyarıldığında denegin sözleri düzelterek söylediği görülmüştür. Denegin marakas eşliğinde şarkıyı söylemesi istenmiştir. Marakasla ritim tutarken değişik ritim kalıpları vurduğu gözlenmiştir. Vurduğu ritim birim vuruş düzeyinde düzeltilmeye çalışılmış fakat birkaç vuruşu kısmen doğru yapsa da genelde yanlış yaptığı gözlemlenmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)

Altıncı Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını bağımsız düzeyde söylemeye başlamıştır. Altıncı oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuştur. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş “bir..., iki...,üç...” şeklinde verilmiştir. Deneğin şarkı sözlerini ve ezgiyi hatırlayarak şarkıya girdiği görülmüştür. Denek şarkıyı baştan sona söylemiştir. Ama sözlerin bazı bölümlerini söyleyemediği görülmüştür. Denek, “daha gür söyle” şeklindeki uyarılara tepki vererek daha gür ve anlaşılır söylemiştir. Deneğin eline bu sefer küçük davul verilmiştir. Davulla çocuk şarkısını söylemesi istenmiştir. Şarkıyı söylerken her söze uygun düşecek ritim kalıbı vurmuş fakat istenen vuruşu yapamamıştır. Davula vururken de sözlerin bazı kısımlarını söyleyemediği görülmüştür. Daha sonra davul alınarak tekrar marakas kullanılmıştır. Deneğe kaydın açılacağı söylenmiş ve söylerken marakasla eşlik etmesi istenmiştir. Denek kaydın başlaması ile birlikte eşlik etmeye ve elindeki marakası ritme uygun vurmaya başlamıştır. Fakat istenen vuruşlar devam etmeyerek bir süre sonra bozulmuştur. Şarkı bittikten sonra deneğe model olarak nasıl vurması gerektiği gösterilmiş ve daha dikkatli olması söylenmiştir. Tekrar kayıt açılarak marakasla birlikte çalışılmıştır. Deneğin genelde

istenen düzeyde vuruşlar yaptığı fakat zaman zaman düzensiz vuruşlar yaptığı görülmüştür.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Yedinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını bağımsız düzeyde söylemeye başlamıştır. Yedinci oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuştur. Marakas kullanması için deneğe verilerek çalışmaya başlanmıştır. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı hatırlayarak söylemeye başlamıştır. Denek şarkının ezgisini ve sözlerini doğru söyleyebilmiştir. Marakasla yapılan birim vuruşlarını kısmen iyi yaptığı görülmüştür. Bazı bölümlerde şarkının sözlerinin ritim kalıplarını vurmuş; bazı bölümlerde ise düzensiz vuruşlar yapmıştır. Vuruşları iyi düzeyde yapmak için dört kere tekrar edilmiştir. Deneğin kayıpla birlikte söylemek istemesi; kayıt cihazına uzanmasından anlaşılmıştır. Bunun üzerine çocuk şarkısının kaydı açılarak çalışılmıştır. Yine belli bölümlerde düzenli vuruşlar yaparken diğer bölümlerde şarkıya uygun ritim tutsa da istenen vuruşu yapmamıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Sekizinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını bağımsız düzeyde söylemeye başlamıştır. Sekizinci oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuş ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Denek şarkının ezgisini ve sözlerini doğru söylemiştir. Denek çalışmanın başlangıcında bir önceki oturumda yaptığı gibi elini kayıt cihazına uzatmıştır. Deneğin kaydın açılmasını istediği anlaşılmış ve kayıt açılmıştır. Kaydı dinlerken istenen vuruşları doğru yapmıştır. Şarkıyı söylerken ise marakasla yapılan birim vuruşlarını doğru yapmadığı görülmüştür. Söylerken vuruşların doğru yapılması için model olarak dört kere tekrar edilmiştir. Bu tekrarlarda denek şarkıyı söylerken doğru vuruşlar yapmış fakat bağımsız olarak yapamamıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Dokuzuncu Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını bağımsız düzeyde söylemeye başlamıştır. Dokuzuncu oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuş ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Denek şarkının ezgisini ve sözlerini doğru söylemiştir. Şarkının kaydı açılarak marakasla vuruş yapılması istenmiş, denek şarkının kaydını dinlerken marakasla istenen vuruşları yapabilmıştır. Şarkıyı söylerken bazı bölümlerde istenen vuruşları yapamamıştır. Vuruşları düzeltmek için model olunarak dört kere çalışılmıştır. Denek yine sık sık kayıt cihazına elini uzatarak kaydı açmak istemiş ve bunun üzerine kayıt açılmıştır. Denek kaydı dinlerken şarkıya eşlik etmiş ama marakasla istenen vuruşları yapamamıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Onuncu Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Denek, şarkının tamamını bağımsız düzeyde söylemeye başlamıştır. Onuncu oturumda, şarkının tamamının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Sınıfa girildiğinde denek ayağa kalkarak sarılmak istemiştir. Öğretmeni deneğin müzik dersi yapmaktan hoşlandığını o yüzden böyle bir davranış sergilediğini söylemiş ve babasının deneği müzik aletleri satan bir mağazaya götürdüğünden bahsetmiştir. Deneğin babası, öğretmenine, deneğin gitar aldığını ve evde sürekli çalmak istediğini söylemiştir. Denekle karşılıklı oturulmuş ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Denek, şarkının ezgisini ve sözlerini doğru söylemiştir. Şarkının kaydı açılmış, kaydı dinlerken marakasla vuruş yapılması denekten istenmiştir. Denek şarkının kaydını dinlerken istenen vuruşları doğru yapmıştır. Daha sonra kayıt kapatılmış, denekten şarkıyı söylerken vuruş yapması istenmiştir. Denek istenen vuruşları doğru yapamamıştır. Deneğe doğru vuruş yapabilmesi için model olunmuştur. Bu şekilde dört kere çalışılmış bu çalışmalarda istenen vuruşları doğru yapmıştır. Fakat model olunmadığında yapamadığı görülmüştür.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkının Kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Bağımsız (+)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

5.1.2. İkinci Denekle Yapılan Uygulama

İkinci denekle çalışmalar, özel eğitim merkezinde uygun görülen sınıflarda yapılmıştır. Çalışmalar deneğin özel eğitim kurumunda gördüğü derslerinden sonra yapılmıştır.

Birinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını bilmediği birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. İlk oturumda, şarkının ilk iki motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Bu amaçla önce deneğe çocuk şarkısının kaydı dinletilmiştir. Kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır. Deneğe şarkının ilk motifi “Küçücükken başucumda” sözü ve ezgisi ile söylenmiş ve tekrar edilmesi istenmiştir. Denek, ilk seferde tekrar edilmesi istenen sözleri söyleyebilmiş fakat ezgiyi doğru söyleyememiştir. Sözleri söylerken konuşmasında olduğu gibi ağzını açarak söylemediği için sözlerin bazı harflerini yuttuğu görülmüştür. İkinci kez tekrar edildiğinde yine ezgiyi doğru söyleyememiş ama sözleri doğru söylemiştir. Üçüncü ve dördüncü kez denekle birlikte söylendiğinde sözleri daha açık ve anlaşılır söylediği görülse de ezgide herhangi bir düzelme

olmamıştır. Ezgiyi daha doğru söyleme amacı ile bir iki sefer daha çalışılmış ama başarılı olunamamıştır. Daha sonra ikinci motif olan “bana ninni söyledin” sözleri ezgisiyle beraber söylenmiş ve denekten yine söylenen sözlerin ezgisiyle birlikte doğru şekilde tekrar etmesi istenmiştir. Denek, yine sözleri iyi söylemesine karşın ezgisini tam olarak söyleyememiştir. İkinci kez tekrar edildiğinde ezgide düzelme olmamıştır. Bu şekilde denekle birlikte üç kere daha tekrar edilmiş ve bu tekrarlar sonra sözler iyi söylenirken ezgide bir değişiklik olmamıştır. Bu şekilde iki tekrar daha yapılmıştır. Bu tekrarlardan sonra da ezgide düzelme olmadığı görülmüştür. Bu iki motif birleştirilerek “Küçücükken başucumda bana ninni söyledin ” şeklinde söylenmiştir. Beraber söyleyelim diyerek tekrar edilmiştir. Şarkının ezgisini doğru söyleyemezken sözlerini doğru söylemiş fakat bazı harfleri yuttuğu görülmüştür. Bunu düzeltmek için model olunarak iki kere daha çalışılmıştır. Normal konuşması sırasında söylediği sözcükler çok anlaşılamayan deneğin şarkı söylerken söylediklerinin anlaşıldığı gözlenmiştir. İki kere daha tekrar ettirilmiş fakat bu tekrarlarından sonra yine ezgide düzelme olmamıştır. Buraya kadar olan kısmı kayıt açılarak çalışılmıştır. Deneğin bazı sözleri unuttuğu görülmüş, unutup söyleyemediği sözler kayıt kapatılarak çalışılmıştır. Tekrar kayıt açılarak çalışılmış, bu şekilde yapılan birkaç çalışmadan sonra deneğin çalışılan kısmın sözlerini öğrendiği ama ezgiyi tam olarak söyleyemediği gözlenmiştir.

Öğretilen motiflere uygun ritim tutmak için deneğe marakas verilmiştir. Deneğe motifin kaydı açılarak marakasla uygun ritim vurulmaya çalışılmıştır. Deneğin düzensiz ritimler vurduğu gözlenmiştir. Bunu düzeltmek için deneğe model olunarak vuruş yapılmaya çalışılmıştır. Bu şekilde yapılan çalışmalarda deneğin istenen vuruşu yapabildiği görülmüştür. Deneğe şarkı söyletilerek düzenli vuruş yaptırılmaya çalışılmıştır. Deneğin istenen vuruşu doğru yapamadığı; şarkıyı söylerken düzensiz vuruşlar yaptığı görülmüştür. Bunları düzeltmesi için denek uyarılmış ve model olunmuş, bunun üzerine marakasla vuruşu düzelttiği gözlemlenmiştir. Sözler bu yönlendirmeden sonra daha anlaşılır söylenmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

İkinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısının ilk iki motifini, sözel ipucu ile hatırladığı ama diğer motifleri bilmediği birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. İkinci oturumda, şarkının üçüncü ve dördüncü motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuştur. Şarkının ilk dört motifini içeren kaydı açılarak dinletilmiştir. Kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır. Deneğe şarkının üçüncü motifi olan “sabahları uyanınca” sözü ezgisiyle birlikte söylenmiş ve tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen şarkının ezgisini doğru söyleyemezken, sözlerini birkaç harfi yutarak tekrarlayabilmiştir. İkinci kez tekrar edildiğinde de ezgiyi doğru söyleyememiştir. Üçüncü ve dördüncü kez denekle birlikte motif tekrar edilmiştir. Deneğin her tekrarda sözleri doğru söylediği fakat ezgiyi doğru söyleyemediği görülmüştür. Sözler pekiştirmek ve ezgiyi öğretebilmek için iki kere daha çalışılmıştır. Ezgiyi yine doğru söyleyememiştir. Daha sonra “beni okşar severdin” sözleri ezgisiyle beraber söylenmiş ve denekten yine söylenen sözleri ezgisiyle birlikte doğru şekilde söylemesi istenmiştir. Denek yine ezgiyi iyi söyleyemezken sözleri bazı harfleri yutarak söyleyebilmiştir. İkinci tekrar yapıldığında ezgiyi istenen düzeyde söyleyememiş ama sözlerde düzelme olduğu ve harfleri yutmadığı görülmüştür. Üçüncü kez tekrar edildiğinde ezgi aynı düzeyde kalırken sözler doğru ve anlaşılır şekilde

söylenmiştir. Dördüncü tekrarda ezgide düzelme olmazken sözleri doğru bir şekilde tekrarlamıştır. Bu iki motif birleştirilerek “sabahları uyanınca beni okşar severdin” şeklinde söylenmiş, beraber söyleyelim diyerek denekle tekrar edilmiştir. İki motif birleştirildikten sonra ezgi doğru söylenemezken sözlerini unutarak mırıldandı görülmüştür. Denekle birlikte iki kere üçüncü ve dördüncü motif çalışılmıştır. Bu tekrarlardan sonra sözleri doğru söylediği fark edilmiş ama ezgiyi yine doğru söylemediği görülmüştür. Buraya kadar olan kısmı kayıt açılarak çalışılmıştır. Bir önceki oturumda öğretilen motifler ile birlikte bu oturumda öğretilen motifler birleştirilmiştir. Kayıt açılarak kayıtle birlikte bu dört motifi kapsayan kısmı söylenmiş ve denegin sözleri doğru olarak söylediği görülmüştür. Ezgiyi ise doğru söyleyememiştir. Kayıt kapatılarak şarkı deneye tek başına söylenmiştir. Bu işlem birkaç sefer daha, birim vuruş hızında “bir..., iki..., üç...” şeklinde başlama hızı verilerek yapılmıştır. Başta verilen vuruşla zamanında giremeyen denek birkaç tekrarda model olarak çalışınca doğru birim vuruşta şarkıya girebilmiştir. Bundan sonraki tekrarlarda denegin doğru şekilde şarkıya giriş yaptığı görülmüştür.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneye marakas verilmiştir. Deneye şarkının kaydı açılarak ritim tutması söylenmiştir. Ancak denek bağımsız olarak vuruş yapamamıştır. Bunu düzeltmek için deneye model olduğunda doğru vuruşlar yaptığı görülmüştür. Şarkıyı söylerken vuruş yapması istenmiştir. İstenen vuruşları doğru yapamadığı görülmüştür. Deneye model olunmuş ve denegin vuruşları düzelttiği görülmüştür. Bu şekilde pekiştirme amaçlı birkaç tekrar daha yapılmıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Üçüncü Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısının ilk dört motifini, sözel ipucu ile hatırladığı ama diğer motifleri bilmediği birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Üçüncü oturumda, şarkının beşinci ve altıncı motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle masada karşılıklı oturulmuştur. Şarkının ilk dört motifi denekle söylenmiştir. Deneğe, bilgisayardan çocuk şarkısının kaydı içerisinde ilk altı motif dinletilmiştir. Deneğin kaydı dikkatli bir şekilde dinlediği görülmüştür. Kayıt kapatılarak çalışmaya başlanılmıştır. Deneğe şarkının beşinci motifi olan “benim annem güzel annem” sözü ezgisiyle birlikte çalıştırıcı tarafından söylenmiş ve tekrar edilmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar edilmesi istenen motifin sözlerini iyi düzeyde söylerken ve ezgisini söyleyememiştir. Motifin sözlerini söylerken bazı harfleri yuttuğu gözlenmiştir. Bu motif iki kere daha tekrar edilmiştir. Bu tekrarlar da denek sözleri doğru söyleyebilirken ezgiyi söyleyememiştir. Bu şekilde söz ve ezgi iki kez pekiştirme amacı ile deneğe tekrar ettirilmiştir. Altıncı motif olan “beni al kollarına” sözleri, ezgisiyle beraber söylenmiş ve denekten yine söylenen sözlerin ezgisiyle birlikte doğru şekilde söylemesi istenmiştir. Denek sözleri birkaç harf yutarak söylerken ezgiyi doğru söyleyememiştir. İki kez daha tekrar yapılmış ve sözleri doğru söylerken ezgiyi istenilen düzeyde söyleyememiştir. Sözleri pekiştirmek ve ezgiyi doğru söyleyebilmesi için iki defa daha denekle birlik motif tekrar edilmiştir. Ezgiyi yine yanlış söylerken sözler anlaşılır bir şekilde denek tarafından tekrar edilmiştir. Bu tekrarlardan sonra beşinci ve altıncı motif birleştirilerek “benim annem güzel annem beni al kollarına” şeklinde söylenmiştir. Beraber söyleyelim yönergesi verilerek denekle tekrar edilmiştir. Motifler birleştirildikten sonra ezgiyi iyi söyleyememiş fakat sözleri iyi ama belirli yerlerde harfleri yutarak söylediği gözlenmiştir. Daha açık ve anlaşılır söylenebilmesi için motifler tekrar edilmiştir. Tekrardan sonra sözler denek tarafından daha açık ve anlaşılır söylenmiştir. Daha sonra şarkının ilk oturumdan itibaren öğretilen kısmı denekle birlikte çalışılmıştır. Deneğin ilk altı motifinin sözünde herhangi bir eksiklik olmadan baştan sona doğru söylediği, fakat ezgiyi doğru söyleyemediği görülmüştür.

Deneğe ezgiyi daha güzel söylemesi için farklı tonlardan söylenmiştir. Fakat ezgiyi ses yükseklikleri ve iniş çıkışlarını hiç uygulamadan söylediği gözlenmiştir. Deneğe ezgiyi daha iyi yapabilmesi için, şarkının buraya kadar olan kaydı açılarak çalışılmıştır. Ama denekte herhangi bir değişme olmamıştır. Deneğin kayıtle birlikte söylerken sözlerin bazı harflerini yuttuğu ve bazı sözlerin anlaşılır bir şekilde söylemediği dikkati çekmiştir. Bu bölümler, kayıt kapatılarak çalışılmıştır. Bu tekrarlardan sonra sözlerin doğru söylendiği görülmüştür. Son kez birim tekrar etmesi istendiğinde denek sözleri bağımsız bir şekilde söylemiş fakat ezgiyi söyleyememiştir.

Şarkıya uygun ritim tutmak için deneğe marakas verilmiştir. Şarkının kaydı açılarak deneğe marakasla uygun ritim vurdurulmaya çalışılmıştır. Deneğin şarkının kaydını dinlerken marakasla birim vuruşu yapamadığı görülmüş ve doğru vuruşlar yapabilmesi için deneğe model olunmuştur. Bu şekilde deneğin kaydı dinlerken birim vuruşu doğru yaptığı görülmüştür. Deneğin şarkıyı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiştir. Deneğin birim vuruşu tek başına doğru yapamadığı fakat model olduğunda doğru yapabildiği görülmüştür. Vuruş yaparken sözleri anlaşılır söyleyemediği için daha açık ve anlaşılır şekilde söylemesi yönünde uyarılmıştır. Bu uyarıdan sonra marakasla birim vuruşu yaparken ilk iki motifte sözleri daha açık ve anlaşılır söylemiştir. Marakasla ritim vururken de şarkının ezgisini doğru söyleyemediği görülmüştür. Birkaç tekrardan sonra birim vuruşu yaparken sözleri doğru ve anlaşılır söylemiş model olduğunda şarkıyı söylerken uygun ritim tutabilmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Dördüncü Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısının ilk altı motifini, sözel ipucu ile hatırladığı ama yedinci ve sekizinci motifleri bilmediği birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Dördüncü oturumda, şarkının yedinci ve sekizinci motifinin “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Masada denekle karşılıklı oturulmuştur. İlk üç oturumda şarkının öğretilen motifleri denekle birlikte söylenmiştir. Çocuk şarkısının kaydı açılarak şarkının tamamı dinletilirken, deneğin öğrendiği kısma eşlik ettiği görülmüştür. Denek sözleri doğru söylemiş, ezgiyi ise söyleyememiştir. Kayıt kapatılarak çalışmaya başlanmıştır. Şarkının yedinci motifi olan “kucağında okşa beni” sözü ve ezgisiyle birlikte söylenmiş ve denekten tekrar etmesi istenmiştir. Denek ilk seferde tekrar etmesi istenen motifi doğru söylemiş ama ezgisini söyleyememiştir. İki kere daha motif tekrar edilmiş, bu tekrarlardan sonra sözlerini doğru şekilde söylediği, ezgiyi ise istenen şekilde söyleyemediği görülmüştür. Sekizinci motif olan “ninniler söyle yine” sözleri ve ezgisiyle beraber deneye söylenmiş ve denekten söylenen sözleri ezgisiyle birlikte doğru şekilde söylemesi istenmiştir. Deneğin, sözleri iyi düzeyde söylerken bazı sözlerin birkaç harfini yuttuğu ve ağzını tam olarak açmadığı için heceleri anlaşılabilir bir şekilde tekrar ettiği görülmüştür. Ezgiyi ise istenilen düzeyde söyleyememiştir. Bu kısım birkaç kez tekrar edildikten sonra sözleri doğru söylemiştir. Pekiştirmek amaçlı birkaç defa daha denekle birlik motif tekrar edilmiştir. Bu tekrardan sonra yedinci ve sekizinci motif birleştirilerek “kucağında okşa beni ninniler söyle yine” şeklinde söylenmiştir. Motifler birleştirildikten sonra sözleri iyi düzeyde söyleyebilmesine karşın ezginin istenilen düzeyde söylenmediği fark edilmiştir. Ezgiyi iyi söyleyebilmesi için kayıt açılmıştır ve dört tekrardan sonra tekrar kapatılmıştır. Deneğin bu iki motifi söylemesi istenmiştir. Herhangi bir yardım almadan yedinci ve sekizinci motifin sözlerini doğru söylediği, ezgide ise bir düzelme olmadığı görülmüştür. Şarkı en başından itibaren denekle birlikte söylenmiştir. Sözlerde hata yapılan ya da harfleri yutulan yerler tekrar ele alınarak çalışılmış, hatalar düzeltildikten sonra en baştan tekrar alınmıştır. Deneğin sözü doğru söylediği, ezgiyi ise başlangıç düzeyinde söylediği

görülmüştür. Buraya kadar olan kısmı kayıt açılarak çalışılmıştır. Daha sonra tekrar kayıt kapatılmıştır. Bu şekilde yapılan birkaç çalışmadan sonra deneğin, şarkının sözlerinde bazı harfleri yuttuğu, uyarıldığında ise bu yerleri anlaşılır bir şekilde söylediği görülmüştür. Kayıt açılarak şarkının tamamı birlikte tekrar edilmiştir. Kayıt tekrar kapatılmış ve denekten tek başına şarkıyı söylemesi istenmiştir. Şarkı iki kez daha, birim vuruş hızında “bir..., iki..., üç...” şeklinde başlama hızı verilerek yapılmıştır. Deneğin her seferinde sözleri doğru yaptığı ama ezgiyi yapamadığı görülmüştür.

Şarkıya uygun ritim tutması için deneğe marakas verilmiştir. Deneğe şarkının kaydı açılmış, denekten marakasla ritim vurması istenmiştir. Deneğin şarkının kaydını dinlerken marakasla istenen vuruşu doğru yapamadığı görülmüştür. Kayıt tekrar açılarak deneğe model olunmuştur. Bu şekilde istenen vuruşu yapabilmiştir. Şarkı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiştir. Denek şarkıyı söylerken istenen vuruşu yapamamış ve sözleri karıştırmıştır. Bunun için denekten şarkının sözlerinin doğru olarak söylenmesi istenmiş ve deneğe model olunmuştur. Bu şekilde yapılan çalışmada deneğin şarkı söylerken doğru birim vuruş yaptığı görülmüştür. Kayıt açılarak tekrar çalışılmış ve sözlerin anlaşılır bir şekilde söylemesi için ağzını açarak söylenmesi istenmiştir. Uyarılardan sonra denek sözleri daha anlaşılır söylemiştir. Bu şekilde üç kez şarkı çalışılmış ve üçüncü çalışmada deneğin sözleri daha doğru ve anlaşılır söylediği görülmüştür. Dördüncü kez tekrar edilerek oturum bitirilmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Beşinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını, sözel ipucu ile hatırladığı, birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Beşinci oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denek ile karşılıklı masada oturulmuştur. Deneğe marakas verilmiş ve kaydın açılacağı söylenmiş ve denekten şarkıya eşlik etmesi istenmiştir. Denek şarkıya eşlik ederken marakasla ritim tutmuştur. Sözleri anlaşılır söylese de bazı yerlerde harfleri yuttuğu ve ağzını tam açmadığı için sözleri anlaşılabilir şekilde söylediği görülmüştür. Şarkının ezgisini doğru söyleyememiştir. Kayıt kapatılarak denekten şarkıyı eşiksiz söylemesi istenmiştir. Denek motifi söylerken daha anlaşılır söyleyerek uyarılmış ve deneğin bu yönergeyi uygulayarak daha anlaşılır söylediği görülmüştür. Deneğin elinden marakas alınmıştır. Şarkıya başlaması için birim vuruş “ bir... iki... üç...” şeklinde verilmiştir. Tam olarak girmesi gereken vuruşta deneğin şarkıya girdiği sözleri doğru söylerken ezgide bir değişme olmadığı görülmüştür. Şarkının ezgisini doğru söylemesi için kayıt açılarak çalışılmış ama herhangi bir düzelme görülmemiştir. Deneğe tekrar marakas dinlediği şarkıya ritim vurması istenmiştir. Denek düzenli vuruşlar yapamamıştır. Model olunduğunda denek vuruşları doğru yapabilmıştır. Denekten şarkıyı söylemesi ve marakasla vuruş yapması istenmiştir. Marakasla düzensiz ritimler vurduğu gözlenmiştir. Model olunarak çalışılmış ve deneğin birim vuruşu doğru yaptığı motif başlarında vuruşu bazen aksattığı görülmüştür. Bu aksak vuruşları düzeltmek için model olunarak bir kaç tekrar yapılmıştır. Bu tekrarlardan sonra deneğin şarkıyı söylerken, istenen vuruşları doğru yaptığı görülmüştür

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Altıncı Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını, sözel ipucu vermeden, bağımsız düzeyde hatırladığı birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Altıncı oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle masada karşılıklı oturulmuştur. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek “bir..., iki..., üç...” şeklinde birim vuruş verilmiştir. Deneğin şarkı sözlerini doğru söylediği ve ezgiyi düzeyinde ise herhangi bir değişiklik olmadan şarkıya girdiği görülmüştür. Denek şarkıyı baştan sona söylemiştir. Ama sözleri, bazı bölümlerde yine harfleri yutarak söylemiştir. Bu bölümlerde denek uyarılmış ve tekrar çalışılmıştır. Bu şekilde iki kere tekrar edilmiş ve bu tekrarlarında sözlerin düzeldiği görülmüştür. Deneğe marakas verilerek şarkının bilgisayar kaydı açılmıştır. Şarkıyı dinlerken birim vuruş yapması istenmiştir. Şarkının kaydını dinlerken düzenli vuruşlar yapamadığı görülmüştür. Model olunarak çalışılmış ve bu çalışmalarda denek, doğru vuruşlar yapabilmıştır. Denekten şarkı söylerken birim vuruş yapması istenmiştir. Şarkıyı söylerken istenen vuruşu marakasla düzenli vuramamıştır. Deneğe model olunmuş ve bu şekilde yapılan çalışmada düzenli olarak birim vuruşu yapabilmıştır. Bu sırada sözlerin bazı kısımlarını açık ve anlaşılır söylemediği görülmüştür. “Şimdi daha açık ve anlaşılır söyleyelim” diyerek uyarıldığında, deneğin daha dikkatli olduğu görülmüştür. Şarkının ezgisi yine istenilen düzeyde söylenememiştir. Denek çalışma

sırasında müzik çalışmaktan hoşlandığı en çok türkü söylemeyi sevdiğini belirtmiştir. Hangi türküleri seviyorsun diye sorulduğunda “beyaz giyme türküsünü” diye cevap vermiştir. “Hadi söyle.” denildiğinde denek türküyü söylemeye başlamış fakat. Sözlerini açık ve anlaşılır söylerken ezgisini iyi düzeyde söyleyememiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Yedinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını sözel ipucu vermeden bağımsız düzeyde hatırladığı birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Yedinci oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturulmuş ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Denek şarkının sözlerini iyi düzeyde söylemiş ama ezgiyi istedik düzeyde söyleyememiştir. Ezgiyi düzeltmek için dört tekrar yapılmıştır. Denek ezgiyi bu tekrarlardan sonra da doğru söyleyememiştir. Şarkını kaydı açılmış ve şarkıyı dinlerken uygun ritmi marakasla vurması istenmiştir. Denek istenen vuruşlarını düzenli yapamamıştır. Model olunarak çalışıldığında vuruşları düzenli yaptığı görülmüştür. Şarkıyı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiş ama bu şekilde yapılan

çalışmada düzenli birim vuruş yapamamıştır. Denek model olduğunda ve şarkıyı söylerken düzenli vuruş yaptığı görülmüştür. Bu şekilde dört kere çalışılmıştır.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Sekizinci Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını sözel ipucu vermeden bağımsız düzeyde hatırladığı birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Sekizinci oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır..

Denekle karşılıklı oturuldu ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş denek şarkıya başlayabilmiştir. Denek şarkının sözlerini iyi düzeyde açık ve anlaşılır söylemiş ama ezgiyi istedik düzeyde söyleyememiştir. Bu şekilde dört kez çalışılmış sözleri doğru söylerken ezgiyi söyleyememiştir. Şarkının kaydı açılmış ve birim vuruş yapması istenmiştir. Kaydı dinlerken düzenli vuruşlar yapamamıştır. Model olunarak çalışıldığında birim vuruşları düzenli yaptığı görülmüştür. Şarkıyı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiş bu şekilde yapılan çalışmada düzenli birim vuruş yapamadığı görülmüştür. Deneğe model olduğunda ve şarkıyı söylerken düzenli vuruş yapabilmiştir. Bu şekilde dört kere çalışılmıştır. Daha sonra bilgisayarda bulunan çocuk şarkısının kaydı açılarak çalışılmıştır. Denek şarkıya eşlik ederken marakasla düzenli birim vuruş yapabilmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Dokuzuncu Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını sözel ipucu vermeden bağımsız düzeyde hatırladığı birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Dokuzuncu oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır.

Denekle karşılıklı oturularak ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş ve denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Deneğin şarkının sözlerini, ağzını açarak, anlaşılır ve harf yutmadan iyi düzeyde söylediği ama ezgiyi iyi söyleyemedi görülmüştür. Şarkını kaydı açılarak birim vuruş yapması istenmiştir. Denek kaydı dinlerken marakasla istenen vuruşları yapamamıştır. Model olunarak çalışıldığında birim vuruşları düzenli yaptığı görülmüştür. Şarkıyı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiştir. Denek şarkıyı söylerken istenen vuruşları yapamamıştır. Deneğe model olduğunda, şarkıyı söylerken düzenli birim vuruş yapabilmıştır. Bu şekilde dört kere çalışılmış. Daha sonra çocuk şarkısının kaydı açılarak çalışılmıştır. Model olunarak çalışıldığında deneğin şarkıya eşlik ederken marakasla düzenli birim vuruş yapabildiği gözlenmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

Onuncu Oturum Uygulaması

BÖP formu içerisinde “Öğrencinin şu anki performans durumu” maddesi değerlendirilmiştir. Deneğin daha önce çocuk şarkısını sözel ipucu vermeden bağımsız düzeyde hatırladığı birim üyeleri tarafından tespit edilmiştir. Onuncu oturumda, çocuk şarkısının “sözlerinin öğretilmesi”, “ezgisinin öğretilmesi”, “şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma” ve “şarkıyı söylerken uygun ritim tutma” hedefleri ele alınmıştır

Denekle karşılıklı oturulmuş ve marakas verilmiştir. Herhangi bir ipucu vermeden “Hadi başlayalım.” diyerek birim vuruş verilmiş, denek şarkıyı söylemeye başlamıştır. Şarkıya girmesi gereken vuruşta giren denek şarkının sözlerini iyi düzeyde açık ve anlaşılır söylemiş ama ezgiyi istedik düzeyde söyleyememiştir. Ezgiyi doğru söylemesi için dört tekrar yapılmıştır. Bu tekrarlardan sonrada herhangi bir gelişme görülmemiştir. Şarkının kaydı açılmış ve dinlerken marakasla vuruşlar yapması istenmiştir. Denek istenen vuruşları yapamamıştır. Model olduğunda kaydı dinlerken istenen vuruşları yapabilmiştir. Şarkıyı söylerken marakasla birim vuruş yapması istenmiş ve bu şekilde yapılan çalışmada düzenli birim vuruş yapamadığı görülmüştür. Model olunarak tekrar edildiğinde, denek şarkıyı söylerken istenen vuruşları yapabilmiştir. Bu şekilde dört kere çalışılmıştır. Deneğe model olunarak yapılan bu çalışmada şarkıya eşlik ederken marakasla istene düzenli vuruşlar yaptırılabilmiştir. Çalışmaya bu düzeyde son verilmiştir.

BÖP formunun değerlendirilmesine göre aşağıdaki sonuç ortaya çıkmıştır.

“Şarkıyı sözlerini doğru söyler” hedefi bağımsız hedefini	Bağımsız (+)
“Şarkı ezgisini doğru söyler” hedefi	Başlangıç Değerlendirme (BD)
“Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)
“Şarkıyı söylerken uygun ritim tutar” hedefi	Model Olma (MO)

5.2. Alt Problemlere Göre Bulgular

Araştırmada belirlenen alt problemlerin bulguları aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 1. Şarkının Sözlerinin Öğrenilme Durumu

“Şarkının Sözlerini Söyler” Davranışı	Birinci Denek					İkinci Denek						
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
2. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
5. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
6. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
7. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X

Çizelge 1 incelendiğinde, birinci deneğin ilk altı oturumda şarkının sözlerini iyi derecede öğrendiği, son dört oturumda ise tamamen öğrendiği söylenebilir. Bu durum birinci deneğin şarkının sözlerini tamamen öğrendiğini göstermektedir. İkinci deneğin ise, dokuz oturum boyunca şarkının sözlerini iyi derecede öğrendiği, sadece son

oturumda ezginin tamamını öğrendiği söylenebilir. Bu durumda her iki deneğin de, şarkının sözlerini öğrendiği söylenebilir.

BÖP formu incelendiğinde her iki deneğinde, şarkının sözlerini bağımsız olarak söyleyebildiği görülmektedir.

Çizelge 2. Şarkının Ezgisinin Öğrenilme Durumu

“Şarkının Ezgisini Seslendirir” Davranışı	Birinci Denek					İkinci Denek						
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
2. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
5. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
6. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
7. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-

Çizelge 2 incelendiğinde, birinci denek on oturumda şarkının ezgisini iyi derecede söyleyebilmektedir. Bu durum birinci deneğin şarkının ezgisini tamamen öğrenemediğinin göstergesidir. İkinci deneğin ise, on oturum boyunca şarkının ezgisini az derecede öğrendiği söylenebilir. Her iki denek ele alındığında, birinci deneğin şarkının ezgisini daha iyi öğrendiği, ikinci deneğin ezgiyi iyi düzeyde öğrenemediği ortadadır. Bu durum birinci deneğin müzikal algısı ile ikinci deneğin müzikal algısı arasında farklılık olduğunu göstermektedir.

BÖP formu incelendiğinde şarkının ezgisini, birinci deneğin bağımsız, ikinci deneğin ise başlangıç düzeyinde söylediği görülmüştür.

Çizelge 3. Şarkının Kaydını Dinlerken Uygun Ritim Tutma Durumu

“Şarkının Kaydını Dinlerken Marakas Kullanarak Ritim Tutar” Davranışı	Birinci Denek					İkinci Denek						
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
2. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
5. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
6. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
7. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-

Çizelge 3 incelendiğinde, birinci deneğin ilk oturumda şarkıyı dinlerken uygun ritmi az derecede vurduğu, ikinci oturumda orta derecede vurduğu, üçüncü ve dördüncü oturumda iyi düzeyde vurduğu görülmüştür. Beşinci, altıncı ve yedinci oturumlarda orta düzeyde ritim vurduğu, son üç oturumda ise iyi düzeyde vurduğu ortadadır. Bu durum birinci deneğin şarkıyı dinlerken iyi düzeyde ritim vurduğunu ve oturumların başından sonuna kadar şarkıyı dinlerken ritim vurma durumunu giderek geliştirdiğini göstermektedir. İkinci denek için yine çizelge 3. incelendiğinde on oturum boyunca şarkıyı dinlerken uygun ritmi iyi düzeyde vurduğu görülmüştür.

Her iki denek ele alındığında ise, ikinci deneğin şarkıyı dinlerken uygun ritmi ilk oturumdan son oturuma kadar aynı düzeyde vurabildiği, birinci deneğin ise oturumların başından sonuna kadar şarkıyı dinlerken ritim vurma durumunu giderek geliştirdiğini göstermektedir.

BÖP formu incelendiğinde şarkının kaydını dinlerken, birinci deneğin son üç oturumda bağımsız düzeyde marakasla ritim vurabildiği, ikinci deneğin ise tüm oturumlarda model olduğunda marakasla ritim vurabildiği görülmektedir.

Çizelge 4. Öğretilen Şarkıyı Söylerken Uygun Ritim Tutma Durumu

“Şarkıyı Söylerken Marakas Kullanarak Ritim Tutar” Davranışı	Birinci Denek					İkinci Denek						
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
2. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
3. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
4. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
5. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	X	-	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
6. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
7. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
8. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
9. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
10. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-

Çizelge 4 incelendiğinde, birinci deneğin ilk iki oturumda şarkıyı söylerken uygun ritmi az derecede vurduğu, üçüncü ve dördüncü oturumda orta derecede vurduğu, beşinci oturumda hiç vuramadığı ve son beş oturumda orta düzeyde vurduğu görülmüştür. Bu durum, birinci deneğin şarkıyı söylerken orta düzeyde ritim vurduğunu göstermektedir. Yine Çizelge 4 incelendiğinde ikinci denek on oturumda da şarkıyı söylerken uygun ritmi iyi düzeyde vurduğu görülmektedir.

Her iki denek ele alındığında ise, şarkıyı söylerken uygun ritmi birinci deneğin orta düzeyde vurduğu, ikinci deneğin ise iyi düzeyde vurduğu söylenebilir.

BÖP formu incelendiğinde, şarkıyı söylerken birinci deneğin son beş oturumda model olununca marakasla ritim vurabildiği; ikinci deneğin tüm oturumlarda model olduğunda marakasla ritim vurabildiği görülmektedir.

VI. BÖLÜM

SONUÇ TARTIŞMA ÖNERİ

6.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmada her iki denek on oturumun sonunda yetenekleri parelerinde şarkının sözlerini ve ezgisini öğrenmiş ve yine her iki denek şarkının kaydını dinlerken şarkıya uygun ritim vurabilmiştir. Ancak, her iki denekte on oturumun sonunda şarkıyı söylerken şarkıya uygun ritim vuramamışlardır. Bu durum, otistik çocukların yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda verilen müzik eğitimine katılabileceklerini göstergesidir. Otistik çocuklarda, bireysel müzik eğitiminin gerekliliği ve her otistik çocuğa özel müzik eğitimi programının hazırlanması bu araştırmanın sonuçlarındandır. Bu açıdan otistik çocuklarla müzik eğitiminin güçlükleri ortadadır. Bütün bunlar göz önünde bulundurularak, otistik çocuklarla müzik eğitiminde süreklilik oldukça önemlidir.

Berrakçay'ın (2008) “ Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde Dört Örnek Olay” adlı araştırmasının sonuçları ile yapılan araştırmanın sonuçları arasındaki en büyük paralellik, her otistik çocuk için özel müzik eğitimi programının hazırlanmasıdır.

İlgili yayınlarda bahsedilen Boso ve arkadaşlarının “Uzun Süreli Etkileşimli Müzikle Tedavinin Davranış Profili ve Şiddetli Otistik Rahatsızlığı Bulunan Genç Erişkinlerin Müzikal Becerileri Üzerindeki Etkisi” adlı makalesinde otistik rahatsızlığı bulunan genç erişkinler de müzikle tedavi sonucunda müzikal becerilerindeki ilerlemeden bahsedilmektedir. Çalışmanın sonucu olarak müzikal becerilerde başlangıç aşamasına göre önemli ilerlemeler olmuş, uzun süreli etkin müzik tedavi yönteminin, genç erişkinlerde faydalı bir etkinlik olduğunu ortaya koymuştur. Boso ve arkadaşlarının yaptığı bahsedilen araştırma 52 haftalık bir araştırmadır, hâlbuki yapılan

bu araştırma 10 haftalık bir araştırmadır. Her iki araştırmada da deneklerin müzikal becerilerindeki olumlu değişimden bahsedilmiştir. Yapılan bu araştırmada deneklerle on haftadan daha fazla çalışılması durumunda, deneklerin müzikal becerilerindeki oluşacak olumlu durum ortadadır. Boso ve arkadaşlarının araştırması bu durumu desteklemektedir.

6.2. Öneriler

Bu tür çalışmaların, otistik çocukların eğitimleri süresince yapılarak takip edilmesi daha etkili sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Otistik çocukların, müziksel yeteneklerinin keşfedilmesi ve bu yönlerinin geliştirilmesi için; bu çocuklarla çalışacak müzik öğretmenlerine otizm ile ilgili eğitim verilmesi sağlanabilir.

Verilmek istenen her tür eğitimde, müziğin araç olarak kullanılması amaca ulaşmayı kolaylaştırabilir.

Aynı anda şarkı söyleyerek ritim tutma davranışının geliştirilebilmesi için, yeni bir müzik eğitimi çalışma programı yapılarak her iki denekle çalışmaya devam edilebilir.

Özel eğitim bölümlerinde eğitim gören müziksel algısı yüksek, yetenekli ve ilgili öğrenciler için, yan dal müzik eğitimi programı geliştirilebilir. Böylelikle bu alandaki öğretmen ihtiyacı karşılanabilir.

Ülkemizde otizm üzerine çalışan özel eğitimcilere müzik eğitimi konusunda hizmet içi eğitim verilebilir.

KAYNAKÇA

- AKSÜT Mehmet, (2001), *Yeni Bin Yılın yeni Eğitim Merkezleri (OCEM'ler) ve Otistik Bireylerin Eğitimi*, AKU Sosyal Bilimler Dergisi, Afyon, cilt 3, sayı 2,
- ALPAYTAÇ Sema, (2007) *Otizm Üzerine Türkiye'den Bir Örnek Vaka İncelemesi*, İstanbul, Antropolji Bölümü Yüksek Lisans Tezi, Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Bölümü
- AMERİKAN PSİKİYATRİ BİRLİĞİ (1994) *Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, dördüncü baskı (DSM-IV)* (çev. Ed. E.Koroğlu) Hekimler Yayın Birliği, Washington DC, Ankara
- BERRAKÇAY Orçun, (2008), *Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Davranışlar Üzerine Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay İncelemesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilimdalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- BİBER ÖZ Nesrin, (2001), *İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa Cilt: 14, Sayı: 1
- BODUR Şahin, Şebnem SOYSAL, (2004). *Otizmin Erken Tanısı ve Önemi*, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Ankara, Cilt 13, Sayı 10
- GÖĞÜŞ Gülay, (2008), *İlköğretim I. Kademe Müzik Eğitiminde Öğretmenin Etkinliği*, Bursa Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa, Cilt 21, Sayı 2
- KOÇBEKER Beyhan Nazlı ve Ahmet ŞABAN, (2005) *Otistik bir çocuğun yabancı dil öğrenimine ilişkin örnek olay incelemesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Konya, Sayı 14
- KÖKSAL Aysel, (2000), *Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*,

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bizim Büro Basımevi,
Ankara, Sayı 18

KORKMAZ, Barış. (2000) *Otizm: Başlıca davranış sorunları ve pratik yaklaşım*
İstanbul: Yeni Symposium. Cilt31, Sayı 2

KORKMAZ, Barış. (2001) *Mental Rötarde Otistiklerde Yürüme Gelişiminde*
Gecikmenin Klinik Prognozla İlişkisi, İstanbul, Cerrahpaşa Tıp Dergisi Cilt
39, Sayı 2

KORKMAZ, Barış, (2005), *Yağmur Çocuklar (Otizm Nedir?)*, İstanbul: 8. Gün
Özel Eğitim Rehabilitasyon ve Psikolojik Danışma Merkezi

ÖZBARAN Burcu, KÖSE G. Sezen, Serpil ERERMİŞ, (2009), *Yaygın Gelişimsel*
Bozukluklarda Sosyal Biliş, Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, Cilt19, Sayı 3

ÖZEN Nuray, (2004), *Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri*, Gazi
Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı2,

PEHLİVANTÜRK Berna, Betül BAKKALOĞLU, Fatih ÜNAL, (2003) *Otistik*
Bozukluk Etiyolojisi: Genetik Etkenler, Ankara: Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı
Dergisi, Cilt10, Sayı 2

Sabahat ÖZMENTEŞ, (2005), *Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi*, İnönü
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Malatya, Cilt: 6, Sayı: 9

SAYMAZ Emek Bilal (2008). *Otizimde duygu algılama ve ifade etme: Bir olgu sunumu*,
Ankara: Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, Cilt 15, Sayı 1

SUN İteriş, Muammer SUN, (1994), *Elli Yılın En Güzel Okul Şarkıları*, Evrensel
Müzik Evi, Ankara

ŞENDURUR Yılmaz, Dolunay AKGÜL BARIŞ, (2002), *Müzik Eğitimi ve Çocuklarda*
Bilişsel Başarı, Ankara, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1,

ŞENOL Selahattin, Hülya ELTUTAN ÖNCÜLOĞLU,(1998), *Çocuk ve Ergen Nöropsikiyatrik Bozukluklarında Sinir Sistemi Görüntülenmesi*, Klinik Psikiyatri, Ankara, Sayı 1

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, İlköğretim Müzik Dersi Programı, (2006), Ankara

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI, (2004) Konu: *Millî Eğitim Bakanlığı Otistik Çocuklar Eğitim Merkezleri Yönergesi*, Karar Sayısı: 156, Karar Tarihi: 26.11.2004

TAN, Meryem Yelda, (2007), *Otistik Çocuklarda Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Antikorları*, Adana, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi

YOLGA TAHİROĞLU Ayşegül. , Sunay FIRAT, Rasim SOMER DİLER. , Ayşe AVCI (2003), *Otistik Belirtilerle Başvuran iki Çocukta Farklı Klinik Seyir ve Bozukluklar: Olgu Sunumu*, Klinik Psikiyatri, Adana: Sayı 6

YORBIK Özgür, Pınar KIRMIZIGÜL, Serhat YÜKSEL, Teoman SÖHMEN, (2003), *Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Çocuk ve Ergenlerin Doğumunda Mevsimsel Değişikliklerin Araştırılması*, Ankara, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, Cilt 10 , Sayfa 2

Yabancı Kaynaklar

BERNARD Dr. V.- O. M. SALWANİZAH , (1994) *Language Songs for Children with Autism and/or Developmental Delay*, mart,

BOSO Marianna, Enzo EMANUELE, Vera MINAZZI, Marta ABBAMONTE, Pierluigi POLITI, (2007), *Effect of Long-Term Interactive Music Therapy on Behavior Profile and Musical Skills in Young Adults with Severe Autism* , The journal of Alternative and Complementary Medicine, Volume 13. number 7 pp. 709–712, Mary ann Liebert

GOLD Christian, T. WİGRAM, C. ELEFANT (2009) *Music therapy for autistic spectrum disorder (Review)*, The Cochrane Collaboration, sayı.1

ORR Jo Tracy, Brenda Smith MYLES, Judit K. CARLOS, (1998), *The Impact Of Rhythmic Entrainment on a Person with Autism*, Fokus on Autism and Other Developmental Disabilities, Volume 13, number3 pages 163-166

SİNHA Yashwant, SİLOVE N. , D. M WHEELER, K. J WILLİAMS. , (2009), *Auditory integration training and other sound therapies for autism spectrum disorders*, The Cochrane Collaboration, sayı.1

İnternet Kaynakları

<http://www.saglik-info.com/index.php?t=2&l=279&p=314>

Erişim Tarihi: 24.04.2009

TÜRKBAY Tümer, SÖHMEN “*Teoman Yaygın Gelişimsel Bozukluklar; Otizm*”
<http://www.genetikbilimi.com/gen/yaygingelisimlerbozukluk.htm> Erişim

Tarihi: 18.05.2010

EKLER

EK-1

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI:

BEP BİRİM ÜYELERİ:

BEP HAZIRLAMA TARİHİ:

DERS:

OKULU:

Öğrencinin Şu anki performans durumu:				
U.D.A	Kısa Dönemli Hedefleri	Ölçüt	Başlama Bitirme Tarihi	Sor. Kişi
1)Müzik etkinliğine katılır	1) Şarkı söyleme etkinliği yapar a) Şarkının sözlerini söyler b) Şarkının ezgisini söyler			
	2) Söylenen Şarkıya ritim tutar a) Şarkının kaydını dinlerken marakasla ritim tutar b) Şarkıyı söylerken marakas kullanarak ritim tutar			

EK-2

MÜZİK EĞİTİMİ ÇALIŞMA SONUCU DURUM GÖZLEM FORMU

Müzik becerileri modülü	Ders için yapılmak istenen etkinlik	HİÇ	AZ	ORTA	İYİ	ÇOK İYİ
Basit Şarkı Seslendirir	Şarkının sözlerini seslendirir					
Ezgileri sesini kullanarak seslendirir	Şarkının ezgisini seslendirir					
Basit ritim hareketleri yapar	Şarkının kaydını dinlerken marakasla ritim tutar					
Müziğe uygun hareketler yapar	Şarkıyı söylerken marakas kullanarak ritim tutar					

Bu formda yer alan müzik becerileri modülü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış “Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Bireyler İçin Performans Belirleme Formu” içerisinde yer alan müzik becerileri modülünden alınmıştır.

ANNEM ANNEM

ALMAN EZGİSİ

Kü-çü-çük-ken bay u-cun-da ba-na nın- ni soy-la-dın Sa-beh-er u-ya-rı-ca be-ni
Be-nim an-nen: gü-zel an-nen: be-ni al kul-la-ı- na Ku-çu-ğ-u-da öle-şti be-ni o-ru- nu

an- lar sıv se- ver- din
ler sıv le- vi re